

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

на Република Северна Македонија

Број 10

13 јануари 2021, среда

година LXXVII

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
134. Одлука за спојување на Јавните здравствени установи Здравствен дом Прилеп и Општата болница Прилеп во Јавна здравствена установа Општа болница со проширена дејност-Прилеп.....	2	139. Одлука за давање согласност на Инвестиционата програма за период 2021-2023 година и Финансиската програма за 2021 година на Јавното претпријатие за железничка инфраструктура Железници на Република Северна Македонија – Скопје	4
135. Одлука за давање согласност на Годишната програма за реализација на Стратешкиот план на Агенцијата за катастар на недвижности за 2021 година.....	3	140. Одлука за распоредување на приходите од игри на среќа и од забавните игри во 2021 година за финансирање на програмските активности на националните инвалидски организации, нивните здруженија и нивната асоцијација, на здруженија за борба против семејно насилство и Црвениот крст на Република Северна Македонија	4
136. Одлука за давање согласност на Финансискиот план на Јавното претпријатие за берзанско работење Агро берза Скопје за 2021 година	3	141. Програма за партиципација при користењето на здравствена заштита на одделни заболувања на граѓаните и здравствена заштита на родилките и доенчињата во Република Северна Македонија за 2021 година	5
137. Одлука за одобрување на Програмата за давање на услуги на воздухопловната навигација за 2021 година на Акционерското друштво во државна сопственост за вршење на дејноста давање услуги во воздухопловната навигација М-НАВ АД Скопје.....	4	142. Програма за задолжителна имунизација на населението во Република Северна Македонија за 2021 година ..	9
138. Одлука за одобрување на Годишниот финансиски план за 2021 година на Акционерското друштво во државна сопственост за вршење на дејноста давање услуги во воздухопловната навигација М-НАВ АД Скопје.....	4	143. Програма за здравствена заштита на лица со душевни растројства во Република Северна Македонија за 2021 година	20

- примарна здравствена заштита за потребите на осудените и притворените лица сместени во КПУ Затвор Прилеп - Прилеп.

Член 3

За вршител на должноста директор на Јавната здравствена установа Општа болница со проширена дејност Прилеп се именува Драги Богоески.

Член 4

Уписот на Јавната здравствена установа Општа болница со проширена дејност Прилеп во Централниот регистар на Република Северна Македонија ќе се изврши во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на оваа одлука.

Член 5

Со уписот во Централниот регистар на Република Северна Македонија, Јавната здравствена установа Општа болница со проширена дејност Прилеп, ги презема вработените, просторот, средствата и опремата, како и документацијата и архивата од јавните здравствени установи од членот 1 став 1 од оваа одлука.

Член 6

Јавната здравствена установа Општа болница со проширена дејност Прилеп продолжува да ги води постапките пред надлежните судови, другите органи и постапките за јавни набавки и другите постапки започнати до денот на влегувањето во сила на оваа одлука од јавните здравствени установи од членот 1 став 1 од оваа одлука.

Член 7

Изборот на членовите на Управниот одбор на Јавната здравствена установа Општа болница со проширена дејност Прилеп ќе се изврши во рок од 10 дена од денот на уписот во Централниот регистар на Република Северна Македонија.

Управниот одбор на Јавната здравствена установа Општа болница со проширена дејност Прилеп ќе донесе одлука за распишување на јавен конкурс за именување на директор на установата во рок од 30 дена од денот на изборот на неговите членови.

Член 8

Побарувањата и долговите и другите права и обврски направени до денот на влегувањето во сила на оваа одлука од јавните здравствени установи од членот 1 став 1 од оваа одлука продолжува да ги побарува и да ги намирава Јавната здравствена установа Општа болница со проширена дејност Прилеп.

Член 9

Статутот на Јавната здравствена установа Општа болница со проширена дејност Прилеп ќе се донесе во рок од 30 дена од денот на изборот на членовите на Управниот одбор.

До донесувањето на статутот и општите акти на Јавната здравствена установа Општа болница со проширена дејност Прилеп, ќе се применуваат статутите и општите акти на јавните здравствени установи од членот 1 став 1 од оваа одлука.

Член 10

Јавната здравствена установа Општа болница со проширена дејност Прилеп средствата за работа ќе ги обезбедува од Фондот за здравственото осигурување на Република Северна Македонија согласно Законот за здравственото осигурување, како и од сопствени приходи.

Член 11

Со денот на уписот на Јавната здравствена установа Општа болница со проширена дејност Прилеп во Централниот регистар на Република Северна Македонија, престануваат јавните здравствени установи од членот 1 став 1 од оваа одлука.

Член 12

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 40-152/1
12 јануари 2021 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Северна Македонија,
Зоран Заев, с.р.

135.

Врз основа на член 4 став (3) од Законот за катастар на недвижности („Службен весник на Република Македонија“ бр.55/13, 41/14, 115/14, 116/15, 153/15, 192/15, 61/16, 172/16, 64/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.124/19), Владата на Република Северна Македонија, на седницата, одржана на 12 јануари 2021 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА ГОДИШНАТА ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА СТРАТЕШКИОТ ПЛАН НА АГЕНЦИЈАТА ЗА КАТАСТАР НА НЕДВИЖНОСТИ ЗА 2021 ГОДИНА

Член 1

Со оваа одлука се дава согласност на Годишната програма за реализација на Стратешкиот план на Агенцијата за катастар на недвижности за 2021 година, бр.1415-15542/1 од 7.12.2020 година, донесена од Управниот одбор на Агенцијата за катастар на недвижности.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 44-12048/1-20
12 јануари 2021 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Северна Македонија,
Зоран Заев, с.р.

136.

Врз основа на член 19 од Законот за берзи на земјоделско - прехранбени производи („Службен весник на Република Македонија“ бр.32/92, 83/92 и 139/08), Владата на Република Северна Македонија, на седницата, одржана на 12 јануари 2021 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА ФИНАНСИСКИОТ ПЛАН НА ЈАВНОТО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА БЕРЗАНСКО РАБОТЕЊЕ АГРО БЕРЗА СКОПЈЕ ЗА 2021 ГОДИНА

1. Со оваа одлука се дава согласност на Финансискиот план на Јавното претпријатие за берзанско работење Агро берза Скопје за 2021 година бр.0202-136/3 од 14.10.2020 година, усвоен од Управниот одбор на ова Јавно претпријатие, на седницата, одржана на 14.10.2020 година.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 44-12239/1-20
12 јануари 2021 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Северна Македонија,
Зоран Заев, с.р.

137.

Врз основа на член 60-г став (1) од Законот за воздухопловство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 14/06, 24/07, 103/08, 67/10, 24/12, 80/12, 155/12, 42/14, 97/15, 152/15, 27/16, 31/16 и 64/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 220/19), Владата на Република Северна Македонија, на седницата, одржана на 12 јануари 2021 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ОДОБРУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА ЗА ДАВАЊЕ НА УСЛУГИ НА ВОЗДУХОПЛОВНАТА НАВИГАЦИЈА ЗА 2021 ГОДИНА НА АКЦИОНЕРСКОТО ДРУШТВО ВО ДРЖАВНА СОПСТВЕНОСТ ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТА ДАВАЊЕ УСЛУГИ ВО ВОЗДУХОПЛОВНАТА НАВИГАЦИЈА М-НАВ АД СКОПЈЕ

1. Со оваа одлука се одобрува Програмата за давање на услуги на воздухопловната навигација за 2021 година на Акционерското друштво во државна сопственост за вршење на дејноста давање услуги во воздухопловната навигација М-НАВ АД Скопје, донесена од Управниот одбор на М-НАВ АД Скопје со Одлука бр.02-1971/2 од 27.11.2020 година.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 44-12462/1-20
12 јануари 2021 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Северна Македонија,
Зоран Заев, с.р.

138.

Врз основа на член 60-г став (1) од Законот за воздухопловство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 14/06, 24/07, 103/08, 67/10, 24/12, 80/12, 155/12, 42/14, 97/15, 152/15, 27/16, 31/16 и 64/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 220/19), Владата на Република Северна Македонија, на седницата, одржана на 12 јануари 2021 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ОДОБРУВАЊЕ НА ГОДИШНИОТ ФИНАНСИСКИ ПЛАН ЗА 2021 ГОДИНА НА АКЦИОНЕРСКОТО ДРУШТВО ВО ДРЖАВНА СОПСТВЕНОСТ ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТА ДАВАЊЕ УСЛУГИ ВО ВОЗДУХОПЛОВНАТА НАВИГАЦИЈА М-НАВ АД СКОПЈЕ

1. Со оваа одлука се одобрува Годишниот финансиски план за 2021 година на Акционерското друштво во државна сопственост за вршење на дејноста давање услуги во воздухопловната навигација М-НАВ АД Скопје, донесен од Управниот одбор на М-НАВ АД Скопје со Одлука бр.02-1971/3 од 27.11.2020 година.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 44-12462/2-20
12 јануари 2021 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Северна Македонија,
Зоран Заев, с.р.

139.

Врз основа на член 7 став (4) од Законот за железничкиот систем („Службен весник на Република Македонија“ бр.48/10, 23/11, 80/12, 155/12, 163/13, 42/14, 130/14, 152/15, 31/16, 178/16, 64/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.302/20), Владата на Република Северна Македонија, на седницата, одржана на 12 јануари 2021 година донесе

О Д Л У К А

ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА ИНВЕСТИЦИОНАТА ПРОГРАМА ЗА ПЕРИОД 2021-2023 ГОДИНА И ФИНАНСИСКАТА ПРОГРАМА ЗА 2021 ГОДИНА НА ЈАВНОТО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ЖЕЛЕЗНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА ЖЕЛЕЗНИЦИ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА – СКОПЈЕ

1. Со оваа одлука се дава согласност на Инвестиционата програма за период 2021 – 2023 година и Финансиската програма за 2021 година на Јавното претпријатие за железничка инфраструктура Железници на Република Северна Македонија - Скопје, кои се составен дел на Бизнис планот за 2021 година, донесен од Управниот одбор на ова јавно претпријатие бр.0201-5556/2 од 18.12.2020 година, на седницата, одржана на 18.12.2020 година.

2. Оваа одлука влегува на сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 44-12467/1-20
12 јануари 2021 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Северна Македонија,
Зоран Заев, с.р.

140.

Врз основа на член 16 став (3) од Законот за игрите на среќа и за забавните игри („Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/11, 51/11, 132/11, 148/11, 74/12, 171/12, 27/14, 139/14, 61/15, 154/15, 23/16 и 178/16) и член 34 од Законот за извршување на Буџетот на Република Северна Македонија за 2021 година („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 307/20), Владата на Република Северна Македонија, на седницата, одржана на 12 јануари 2021 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА РАСПОРЕДУВАЊЕ НА ПРИХОДИТЕ ОД ИГРИ НА СРЕЌА И ОД ЗАБАВНИТЕ ИГРИ ВО 2021 ГОДИНА ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НА ПРОГРАМСКИТЕ АКТИВНОСТИ НА НАЦИОНАЛНИТЕ ИНВАЛИДСКИ ОРГАНИЗАЦИИ, НИВНИТЕ ЗДРУЖЕНИЈА И НИВНАТА АСОЦИЈАЦИЈА, НА ЗДРУЖЕНИЈА ЗА БОРБА ПРОТИВ СЕМЕЈНО НАСИЛСТВО И ЦРВЕНИОТ КРСТ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Член 1

Со оваа одлука се распоредуваат средства во износ од 70.000.000,00 денари од приходите од игри на среќа и забавни игри за 2021 година.

Член 2

Средствата од член 1 од оваа одлука се распоредуваат:

1. За финансирање на годишните програми на Националните инвалидски организации, нивните здруженија и нивната асоцијација, во износ од 57.000.000,00 денари, согласно Законот за инвалидски организации и тоа:

- За финансирање на програмските активности на Националниот совет на инвалидски организации на Македонија, во износ од 5.400.000,00 денари

- За финансирање на програмските активности на Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија – Мобилност, во износ од 10.680.000,00 денари

- За финансирање на програмските активности на Националниот сојуз на глуви и наглуви на Република Северна Македонија, во износ од 10.650.000,00 денари

- За финансирање на програмските активности на Национален сојуз на слепите на Република Северна Македонија, во износ од 12.180.000,00 денари

- За финансирање на програмските активности на Национален Сојуз на цивилни инвалиди од војната на Македонија, во износ од 3.730.000,00 денари

- За финансирање на програмските активности на Националната федерација за спорт и рекреација на инвалидите на Македонија, во износ од 3.450.000,00 денари

- За финансирање на програмските активности на Републички центар за поддршка на лица со интелектуална попреченост – Порака, во износ од 9.710.000,00 денари

- За финансирање на програмските активности на Националниот Сојуз на инвалиди на трудот на Република Северна Македонија, во износ од 1.200.000,00 денари.

2. За финансирање на програмските активности на здруженија за борба против семејното насилство, во износ од 4.000.000 денари и тоа:

- Здружение Кризен центар Надеж со вкупен годишен износ од 972.000,00 денари

- Организација на жени на Град Скопје со вкупен годишен износ од 1.300.000,00 денари

- Сојуз - Национален совет за родова рамноправност со вкупен годишен износ од 805.000,00 денари и

- Здружение за семејна психотерапија и системска пракса на Македонија со вкупен годишен износ од 923.000,00 денари.

3. За финансирање на Годишната програма на Црвениот Крст на Република Северна Македонија, во износ од 9.000.000,00 денари. За обезбедување на трошоци за проектни активности кои не се покриени од страна на донатори во висина од 6.000.000 денари, како и средства во висина од 3.000.000 денари за реализација на Проект за одмор и рекреација на деца од семејства со социјален ризик и деца корисници на посебен додаток за леген распуст 2021 година.

Член 3

Оваа одлука ќе ја спроведе Министерството за труд и социјална политика, согласно месечен план за исплата на овие средства.

Член 4

Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 44-12937/1-20
12 јануари 2021 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Северна Македонија,
Зоран Заев, с.р.

141.

Врз основа на член 16 став 2 и 3 од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр.43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14, 132/14, 188/14, 10/15, 61/15, 154/15, 192/15, 17/16, 37/16, 4/19, 20/19, „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.101/19, 153/19, 180/19 и 275/19) и член 63 точка 7 од Законот за здравственото осигурување („Службен весник на Република Македонија бр.25/00, 96/00, 50/01, 11/02, 31/03, 84/05, 37/06, 18/07, 36/07, 82/08, 98/08, 6/09, 67/09, 50/10, 156/10, 53/11, 26/12, 16/13, 91/13, 187/13, 43/14, 44/14, 97/14, 112/14, 113/14, 188/14, 20/15, 61/15, 98/15, 129/15, 150/15,154/15, 192/15, 217/15, 27/16, 37/16, 120/16, 142/16, 171/17 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.275/19), Владата на Република Северна Македонија, на седницата, одржана на 12 јануари 2021 година, донесе

ПРОГРАМА

ЗА ПАРТИЦИПАЦИЈА ПРИ КОРИСТЕЊЕТО НА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА НА ОДДЕЛНИ ЗАБОЛУВАЊА НА ГРАЃАНИТЕ И ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА НА РОДИЛКИТЕ И ДОЕНЧИЊАТА ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ЗА 2021 ГОДИНА

Заради обезбедување на здравствена заштита на граѓаните од одделни заболувања, како и заради грижа во чувањето, следењето и унапредувањето на здравјето на родилките и на доенчињата се обезбедуваат средства за партиципација при користењето на здравствените услуги на товар на средствата од Буџетот на Република Северна Македонија и од сопствени приходи на Министерството за здравство.

За реализација на мерките и активностите предвидени во оваа програма, се обезбедуваат средства, од Буџетот на Република Северна Македонија и од сопствени приходи на Министерството за здравство, за покривање на партиципацијата при користењето на здравствена заштита на граѓаните на Република Северна Македонија за заболувањата предвидени со оваа програма.

Со донесувањето на оваа програма, се обезбедуваат средства за партиципација при користењето на здравствената заштита:

1. НА РОДИЛКИТЕ И ДОЕНЧИЊАТА ДО 1 ГОДИШНА ВОЗРАСТ ЗА СЛЕДНИТЕ ЗДРАВСТВЕНИ УСЛУГИ:

- интрапартална заштита на родилки (неоперативно и оперативно породување);
- специјалистички лекарски прегледи на доенчиња;
- ортопедски лекарски преглед со ЕХО на доенчиња и

- лекување на доенчиња до една година во болнички услови.

2. НА ЛИЦАТА КОИ СЕ ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРАНИ, БЕЗ ОГЛЕД НА ВОЗРАСТА, ДОКОЛКУ НЕ СЕ ОПФАТЕНИ СО ДРУГА ПРОГРАМА ИМ СЕ ОБЕЗБЕДУВААТ СРЕДСТВА ЗА ПАРТИЦИПАЦИЈА ПРИ КОРИСТЕЊЕТО НА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА ВО ВРСКА СО ЛЕКУВАЊЕТО НА СЛЕДНИТЕ ЗАБОЛУВАЊА:

1. Ревматска грозница
  2. Прогресивни, нервни и мускуларни заболувања;
    - Duchenne – ова мускулна дистрофија,
    - Паркинсонова болест,
    - Миотгониј,
    - Митохондриални мниопатии,
    - Мијастениј,
    - Спинални мускулни атрофии,
    - Амиотрофична латерална склероза – болести на моторен неврон,
    - Херидитарни сензомоторни невропатии;
  3. Прогресивна системска склероза (Sclerodermia);
  4. Церебрална парализа;
  5. Мултиплекс склероза;
  6. Цистични фибрози;
  7. Епилепсија;
  8. Пемфигус и лупус еритематодес;
  9. Дислексија, дисграфија и дислалија;
  10. Афонија (Arhoniја)
  11. Заразни болести:
    - ХИВ/СИДА,
    - беснило (Lyssa ; Rabies),
    - црвен тифус (Typhus abdominalis),
    - црвенка (Rubeola),
    - детска парализа (Polioomyelitis anterior acuta),
    - бруцелоза (Brucellosis)
    - дифтерија (Diphtheria),
    - дизентерија (Dysentaria bacillaris),
    - туберкулоза (Tuberculosis)
    - ехинококоза (Echinococcosis),
    - заразно воспаление на мозочните обвивки (Meningitis),
    - заразно воспаление на мозокот (Encephalitis),
    - голема кашлица (Pertussis),
    - мали сипаници (Morbilli),
    - овчи сипаници (Varicella),
    - шарлах (Scarlatina),
    - тетанус (Tetanus),
    - хепатитис (Hepatitis),
    - заушки (Parotitis epidemica),
    - салмонелоза (Salmonellosis),
    - колера (Cholera asiatica),
    - маларија (Malaria),
    - карантински заболувања (големи сипаници, вирусни хеморагични трески, чума),
    - рововска грозница (Q – treska),
  12. Испитувања за време на бременост
    - здравствени услуги за бремени жени поврзани со бременоста, на сите нивоа на здравствена заштита.
- 3. НА БОЛНИ СО ХРОНИЧНА БУБРЕЖНА ИНСУФИЦИЕНЦИЈА И НИВНО ТРЕТИРАЊЕ СО ДИЈАЛИЗА**

Основен критериум за започнување на лекувањето со дијализа претставува хроничната бубрежна инсуфициенција во терминален стадиум, односно потполно

отсуство на функцијата на бубрезите. Единствен начин на надоместување на функцијата на бубрезите претставува дијализата, процес со кој се врши намалување на деградационите продукти (депурација и елиминација на вишокот на вода) од крвта, со цел овозможување живот на пациентот.

Како модалитети на бубрежна заместителна терапија се користат хемодијализата, перитонеалната дијализа и трансплантацијата на бубрег.

А. Согласно доктринарните ставови на медицинската наука, за успешно лекување на болните со хронична бубрежна инсуфициенција и нивното оспособување за вршење на секојдневните активности, оптимално секој пациент треба да биде три пати неделно третиран со хемодијализа, односно потребни се 156 дијализи за еден пациент годишно. За секоја дијализа потребен е: еден дијализер (се користи еднократно), потрошен материјал, лекови за процесот на дијализа и материјални трошоци. Исто така потребни се и редовни лабораториски анализи и дијагностички испитувања, кои се пропишани со нормите и стандардите за водење на хемодијализата.

Пациентите се лекуваат со хемодијализа (амбулантски) во дијализните центри во Република Северна Македонија и тоа: ЈЗУ ГОБ „8-ми Септември“ Скопје, ЈЗУ Клиника за нефрологија Скопје, ПЗУ Специјална болница за нефрологија и хемодијализа Диамед Скопје, ПЗУ - Центар за дијализа Диамед Македонија и ПЗУ- Центар за дијализа Систина Нефроплус Кавдарци, Завод за нефрологија - Струга.

За пресметување на вкупните средства кои се потребни за партиципацијата за сите пациенти кои се на хемодијализен третман, потребно е да се пресмета просечната цена на чинење на еднократна хемодијализа која варира во зависност од видот на дијализата и здравствената состојба на пациентот.

Вкупните трошоци по пациент на хемодијализа (дневна хемодијализа и трошоци) се 5.400,00 денари.

Со оглед на тоа што годишно за еден пациент потребни се 156 хемодијализи, просечно вкупните трошоци за еден пациент на годишно ниво се 842.400,00 денари. Секоја година бројот на заболени од оваа болест е во пораст.

По оваа програма, за болните со хронична бубрежна инсуфициенција и нивно третирање со хемодијализа се признава 1 (еден) денар.

Перитонеалната дијализа претставува модалитет на хронично дијализно лекување кое се изведува во домашни услови. Пациентите се регрутираат, започнуваат со перитонеална дијализа и се следат амбулантски на Клиниката за нефрологија. Постојат два вида на перитонеална дијализа и тоа: Континуирана амбулаторна перитонеална дијализа (КАПД) и Автоматизирана перитонеална дијализа (АПД). За секоја перитонеална дијализа потребен е потрошен материјал, лекови за процесот на дијализа и материјални трошоци. Исто така потребни се и редовни лабораториски анализи и дијагностички испитувања, кои се пропишани со нормите и стандардите за водење на перитонеалната дијализа. На Клиниката за нефрологија се лекуваат до 30 пациенти годишно.

За пресметување на вкупните средства кои се потребни за партиципацијата за сите пациенти кои се на дијализен третман, потребно е да се пресмета просечната цена на чинење на еднократна дијализа која варира во зависност од видот на дијализата и здравствената состојба на пациентот.

Вкупните трошоци по пациент на дијализа (дневна дијализа и тро-шоци) се 5.400,00 денари.

Со оглед на тоа што годишно за еден пациент потребни се 156 дијализи, просечно вкупните трошоци за еден пациент на годишно ниво се 842.400,00 денари. Секоја година бројот на заболени од оваа болест е во пораст.

По оваа програма, за болните со хронична бубрежна инсуфициенција и нивно третирање со дијализа се признава 1 (еден) денар.

4. МАЛИГНИ ЗАБОЛУВАЊА

Малигните заболувања претставуваат многу сериозен здравствен, социјален и економски проблем заради тежината на заболувањето, должината на лекувањето, долготрајната неспособност за работа како и лошата прогноза. Во Република Северна Македонија, малигните заболувања се на второ место по застапеност веднаш по кардиоваскуларните болести.

Во лекувањето на заболениите од малигни болести учествуваат Институтот за онкологија и радиотерапија, Клиниката за хематологија, Клиниката за детски болести, хируршките клиники и други здравствени установи во Република Северна Македонија. Здравствената заштита се состои од рано откривање и ефикасно лекување на заболениите.

Програмата опфаќа лекување на малигните болести со хируршки третман, зрачење, апликација на хемиотерапија (цитостатици), дијагностички процедури поврзани со болеста и сите контролни прегледи поврзани со примарното малигно заболување. Видот и начинот на третманот зависи од природата и стадиумот на болеста.

Со оваа програма се обезбедуваат средства за партиципација за осигурените лица, а осигурените лица правата од здравствената заштита ги остваруваат врз основа на своето здравствено осигурување.

5. ШЕЌЕРНА БОЛЕСТ - ДИАБЕТЕС МЕЛИТУС

Диабетес мелитус е метаболен синдром на висок шеќер во крвта, како резултат на апсолутен или релативен недостаток на инсулин и/или инсулинска резистенција со пореметен метаболизам на јаглени хидрати, масти и протеини и претставува едно од почестите заболувања во Републиката. Примарно се карактеризира со хипергликемија, како и појава на микроваскуларни (ретинопатија, нефропатија и невропатија) и макроваскуларни компликации (коронарна срцева болест, цереброваскуларна болест и периферна васкуларна болест), со зголемен морталитет и морбидитет и со намален квалитет на живот.

Истовремено се напоменува дека за секој инсулинозависник пациент потребно е на секои два месеци да се врши по еден специјалистички контролен преглед или годишно шест прегледи по пациент.

6. ХОРМОН ЗА РАСТ

Хормонот за раст се користи кај децата, кај коишто е пореметен процесот на растење пред се заради недостаток на овој хормон, Тарнеровиот синдром, хронична бубрежна инсуфициенција и Прадер Вили синдром. Со неговата употреба се воспоставува рамнотежа на сите функции во организмот.

Во Република Северна Македонија годишно околу 105 деца имаат потреба од хормонска терапија. Вкупната бројка на деца кои примаат хормон за раст се определува врз медицински критериуми. Хормонот за раст се користи за децата кај кои не е завршено затворање на епифизните рскавици.

Децата се третираат на Клиниката за детски болести во Скопје. За лекување на децата се користат пенкала од 5, 8, 10, 12, 15 mg (Norditropin, Genotropin, Omnitrope и Saizen).

7. ХЕМОФИЛИЈА

Хемофилија А и хемофилија Б се наследни заболувања кои настануваат заради неспособноста на организмот да создава фактори на коагулација VIII или IX во доволни количини. Неспособноста на организмот за создавање на овие фактори предизвикува крварења од микро и макротрауми кои не можат да се сопрат освен со употреба на заместителна терапија, така да доколку овие болни адекватно и навремено не се лекуваат, кај нив можат да настанат сериозни компликации.

Третманот на лицата со хемофилија се врши во Институтот за транс-фузиона медицина, Клиниката за детски болести, Клиниките за хируршки болести, Клиниката за хематологија и останатите здравствени установи во Републиката. Европската и светската асоцијација на лицата со хемофилија препорачуваат лекување со концентрати на коагулациски фактор VIII или IX. Употребата на концентрати на коагулациски фактор VIII или IX е неопходна во лекувањето на овие болни заради минимизирање на ризикот од трансмисија на вируси и поефикасно лекување на болните. Со тоа се намалуваат трошоците за болничко лекување, последиците кај болните во однос на инвалидитет и се зголемува можноста за нивно вклучување во секојдневниот живот.

Покрај активностите на лекувањето на пациентите со хемофилија, потребен е и интегративен и сеопфатен пристап, со цел подобрување на состојбата на пациентите преку рано препознавање и навремено лекување на овие пациенти, едукација на нивните семејства и др. За таа цел Центарот за хемофилија при Институтот за трансфузиона медицина заедно со граѓанските здруженија ги прошири активностите и прерасна во центар за сеопфатна грижа.

Превенцијата на компликации кај лицата со хемофилија во Република Северна Македонија се спроведува со редовни (6-12 месечни) контролни прегледи и континуирана едукација на медицинскиот персонал и лицата со хемофилија, како и членовите на нивните семејства.

Превентивните прегледи кај лицата со хемофилија се:

- контрола на присуство на вирусни маркери - а-HIV, а-HCV и HBsAg;
- определување на нивото на коагулациските фактори;
- определување на присуство на инхибитори и хепатални иследувања.

Потребно е продолжување на континуираната медицинска едукацијата на медицинскиот персонал кој е вработен во Центарот за хемофилија, и зајакнување на соработката помеѓу Центарот за хемофилија и граѓанските здруженија на лицата со хемофилија.

8. ПРЕГЛЕДИ ВО СЛУЖБИ ЗА СПОРТСКА МЕДИЦИНА

Во програмата се планира ослободување од партиципација за основен пакет прегледи во службите за спортска медицина (партиципацијата е 80,00 ден.), за млади лица на возраст од 14-29 години кои ќе се занимаваат со рекреативни спортски активности.

Прегледите ќе се реализираат со упат од матичен лекар, во служби за спортска медицина, и тоа:

1. Здравствен дом Скопје
2. Медицински факултет Скопје
3. Здравствен дом Гостивар
4. Здравствен дом Прилеп
5. Здравствен дом Битола
6. Здравствен дом Струга
7. Здравствен дом Кавадарци
8. Здравствен дом Струмица

Целта на ослободувањето на партиципација на прегледи во служби за спортска медицина е да се подигне свесноста кај младите дека прегледите на спортска медицина се подеднакво важни за заштита на здравјето како и самата спортска рекреативна активност.

Согласно резултатите од прегледите, младите мора да ги следат препораките на лекарите за тоа кој вид на спортска активност им одговара според здравствената состојба и физичката подготвеност, со цел да ги почувствуваат здравствените придобивки од спортската рекреација.

ПОТРЕБНИ СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗИРАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

1. За здравствена заштита на родилките и доенчиња до 1-на годишна возраст, по точка 1 од оваа програма потребни се средства за:

1. Интрапартална заштита на родилки	
а) неоперативно породување – x 1.250 денари	10.000.000,00
б) оперативно породување-царски рез – x 3.200	15.000.000,00
2. Специјалистички лекарски прегледи на доенчиња до 1 година - x 40 денари	500.000,00
3. Лекарски ортопедски преглед со ЕХО на доенчиња до 1 година – x 40 денари	500.000,00
4. Лекување на доенчиња до една година во болнички услови	4.000.000,00
Вкупно:	30.000.000,00

2. За лекување во врска со наведените заболувања од точка 2 на оваа програма, потребни се средства за :

1. Специјалистички лекарски преглед - x 40 денари	1.000.000,00
2. Основни дијагностички испитувања: - лабораторија ЛУ 1 - рендген	300.000,00 200.000,00
3. Лекување во болнички услови	3.500.000,00
4. Здравствени услуги за бремен жени поврзани со бременоста, на сите нивоа на здравствена заштита	10.000.000,00
Вкупно:	15.000.000,00

3. За болни со хронична бубрежна инсуфициенција и нивно третирање со дијализа од точка 3 на оваа програма потребни се средства за:

1.	Партиципација за осигурени лица кои се третираат со дијализа - x 1,00 денар	170.000,00
	Вкупно:	170.000,00

4. За малигни заболувања од точка 4 од оваа програма, потребни се средства за:

1.	Партиципација за осигурени лица (лекување и контролни прегледи) - x 6000,00 денари максимум	30.000.000,00
	Вкупно:	30.000.000,00

5. За шеќерна болест – дијабетес мелитус од точка 5 на оваа програма, потребни се средства за:

1.	Партиципација за специјалистички контролни прегледи x 40 денари	300.000,00
	Вкупно:	300.000,00

6. За хормон за раст од точка 6 од оваа програма потребни се средства за:

1.	Партиципација за осигурени 105 лица	630.000,00
	Вкупно:	630.000,00

7. За хемофилија од точка 7 од оваа програма, потребни се средства за:

1.	Партиципација за осигурени лица x 5.960,00 денари	2.000.000,00
2.	За секундарна и терцијарна превенција на хемофилија	800.000,00
	Вкупно годишно за хемофилијата се потребни	2.800.000,00

8. За прегледи во служби за спортска медицина од точка 8 од оваа програма потребни се средства за:

1.	Партиципација за прегледи во служби за спортска медицина (за млади лица од 14-29 години) x 80,00 денари	100.000,00
	Вкупно:	100.000,00

За точките 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 и 8 од оваа програма потребни се вкупно 79.000.000,00 денари од Буџетот на Република Северна Македонија за 2021 година и тоа: 29.000.000,00 денари од основниот буџет и 50.000.000,00 денари од буџетот на самофинансирачки активности на Министерството за здравство.

Вкупно потребни средства за реализирање на оваа програма се 79.000.000,00 денари за партиципација на осигурените лица во врска со лекувањето на одделни заболувања, породувањата и здравствената заштита на доенчињата.

Средствата предвидени за партиципација во оваа програма, Министерството за здравство ги дозачува до јавните здравствени установи согласно планираните средства утврдени во табелите поединечно по основ на сите услуги на здравствена заштита врз основа на фактички документирана евиденција за ослободување од партиципација на корисниците на здравствените услуги за основите наведени во оваа програма.

Во Програмата предвидени се средства за неизмирени обврски од 2019 и 2020 година, средства кои ќе се измират согласно обезбедените средства за реализација на Програмата.

Здравствените установи имаат обврска најдоцна до 25 јануари 2022 година да достават до Министерството за здравство извештаи за реализацијата на средствата и наменското користење на истите.

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 40-53/1
12 јануари 2021 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Северна Македонија,
Зоран Заев, с.р.

142.

Врз основа на член 16 ставови 2 и 3 од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр.43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14, 132/14, 188/14,10/15, 61/15, 154/15, 192/15, 17/16, 37/16 и 20/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.101/19, 153/19, 180/19 и 275/19), Владата на Република Северна Македонија, на седницата, одржана на 12 јануари 2021 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ЗАДОЛЖИТЕЛНА ИМУНИЗАЦИЈА НА НАСЕЛЕНИЕТО ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ЗА 2021 ГОДИНА

И. Вовед

Имунизацијата е едно од најголемите достигнувања во историјата на медицината и претставува најбезбедна, најефикасна и економски најоправдана превентивна мерка која директно допринесува за намалување на морбидитетот и морталитетот на заразните заболувања. Со вакцинирање се спасуваат два до три милиони деца во светот секоја година (СЗО).

Благодарейќи на имунизацијата многу заразни болести кои во минатото претставувале значаен јавно-здравствен проблем затоа што предизвикувале висок морбидитет, односно морталитет кај децата и возрасните, или предизвикувале компликации и инвалидитет, денес се елиминирани или ставени под контрола, сведени на поединечни случаи без смртен исход и трајни последици.

Во Република Северна Македонија, задолжителната имунопрофилактика и хемопрофилактика е законски регулирана со Законот за заштита на населението од заразни болести („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 66/04, 139/08, 99/09, 149/2014, 150/15, 37/16 и 257/20) и Правилникот за имунопрофилактика, хемипрофилактика, лицата кои подлежат на овие мерки, начинот на изведување и водење на евиденција и документација („Службен весник на Република Македонија“ бр.177/15) (во натамошниот текст: Правилникот).

II. Моментална состојба

Задолжителната имунизација во Република Северна Македонија во 2019 година се спроведуваше со опфат и за примовакцинација и за ревакцинација под препорачаните 95%, на национално ниво за сите вакцини.

МРП вакцинација бележи највисок опфат од 93,1%, а вакцинацијата против ХПВ, како и изминатите години (од нејзиното воведување) има најнизок регистриран опфат кој изнесува 57,8% .

Во текот на 2019 година, опфатот на вакцините вклучени во поливалентните вакцини (Хепатит Б, ХиБ, ДиТеПер и Полио) бележи опаѓање во однос на 2018 година и не го достигнуваат препорачаниот опфат од 95%. Со оглед на тоа што овие вакцини се вклучени во состав на поливалентните вакцини, опфатот со Хепатит

Б, ХиБ, ДиТеПер и Полио вакцинацијата е потполно идентичен (90,7%). МРП вакцинацијата е реализирана со опфат од 93,1% што во претставува највисок опфат со МРП вакцината во последните пет години. Вакцината против ХПВ инфекција, иако има најнизок регистриран опфат од сите вакцини (57,8%) бележи зголемување, како во однос на опфатот регистриран во 2018 година, така и во однос на просекот на опфатот во изминатите пет години.

Опфатот со првата ХиБ, ДиТеПер и полио ревакцинација на 18-месечна возраст е понизок од 90% (88,2%), но бележи зголемување, како во однос на опфатот во 2018 година (80,2%), така и во однос на просечниот опфатот во изминатите петгодишен период (86,0%). Опфатот со ДиТе и ОПВ/ИПВ ревакцините кај училишните деца е исклучително низок, за поедини вакцини дури под 70% што се должи на одложување на вакцинацијата за реализација во текот на второто полугодие на школската година, но делимично и заради недостокот на вакцини. Опфат на МРП ревакцината кај децата во прво одделение односно на шест годишна возраст има највисок опфат од сите вакцини и изнесува 93,4%. Високиот опфат со МРП вакцината и ревакцината е резултат на засилената кампања за вакцинација против малите сипаници спроведена како превентивна мерка во справувањето со епидемијата на мали сипаници регистрира на територијата на Северна Македонија, во текот на 2019 година.

Вакцината против ХПВ инфекција, иако има најнизок регистриран опфат од сите вакцини (57,8%) бележи зголемување, како во однос на опфатот регистриран во 2018 година, така и во однос на просекот на опфатот во изминатите пет години.

III. Мерки кои треба да се преземат за подобрување на состојбите

Согласно резултатите од спроведената задолжителна имунизација во Република Северна Македонија во 2019 година кои покажуваат тренд на опаѓање на вакциналниот опфат за сите вакцини под 95%, а во насока на следење на препораките на Светската здравствена организација за опфат $\geq 95\%$, неопходна е потребата од засилено ангажирање на сите здравствени институции и поединци инволвирани во процесот на спроведување на вакцинацијата во Република Северна Македонија и тоа:

- Зголемување на опфатот со сите вакцини и ревакцини кои бележат понизок опфат од 95% на регионално и локално ниво, во Република Северна Македонија;

- Континуиран надзор и контрола над спроведувањето на имунизацијата од страна на надлежните институции - Центри за јавно здравје/подрачни единица (ЦЈЗ/ПЕ), Институт за јавно здравје (ИЈЗ), Државен санитарен и здравствен инспекторат (ДСЗИ);

- Строго придржување кон принципите за одржување и контрола на студениот синџир на сите нивоа - при набавката, транспортот, чувањето и ракувањето со вакцините;

- Континуирано и навремено снабдување со вакцини, затоа што недостаток или нередовно снабдување со вакцини несомнено доведува до пад на опфатот;

- Екипирање на вакцинални тимови со персонал кој недостасува, во сите вакцинални пунктови, како и зголемување на бројот на вакцинални тимови каде што има потреба;

- Месечно, наместо квартално снабдување со вакцини на здравствените институции во кои се складираат вакцините, со цел да се намалат негативните импликации при проблеми/прекинени во снабдувањето со елек-

трична енергија и трошоците за уништување/отстранување на оштетените вакцините кои не се за понатамошна употреба;

- Организирање кампањи за подигање на свеста на родителите за безбедноста и бенефитите на вакцините;

- Организирање на континуирана медицинска едукација на здравствените работници (матични лекари, педијатри, гинеколози, вклучително и здравствениот персонал кој ја спроведува вакцинацијата) во врска бенефитите, значењето, ефикасноста и безбедноста на вакцините.

- Спроведување на тренинзи/обуки за подигнување на нивото на нивните комуникациски вештини со цел враќање на довербата на родителите кон здравствениот систем и градење на позитивен став кон вакцинацијата;

- Ставање во функција и користење на електронска евиденција на имунизацијата преку „Мој термин“, со цел следење на расположливите количини вакцини, нивна правилна распределба, планирање на редовна и навремена набавка на вакцините, како и следење и контрола на опфатот со вакцинацијата во реално време.

IV. Цели на програмата

Основна цел на Програмата е постигнување на опфат над 95% на национално и регионално, и над 90% на локално ниво со сите вакцини, согласно Календарот за имунизација во 2021 година.

Оваа цел ќе се постигне преку ажурно спроведување на планираната рутинската, задолжителна континуирана вакцинација согласно Програмата, како и дополнителните активности за зголемување на опфатот (одржување на национални и регионални денови на имунизација, Европска недела на имунизација, едукативни семинари, кампањи за промоција на вакцинацијата и др.).

Дополнително, треба да се стави акцент на активностите кои се во насока на постигнување на што поголем опфат кај тешко достапните популации: жители во руралните средини, кај ромската популација и кај лицата кои често го менуваат своето место на живеење и престојување (мобилен групи) - мигранти, бегалци итн. Ова значи дека е потребно е да се засилат активностите за изнаоѓање на неевидентирани, невакцинирани и некомплетно вакцинирани лица и да се спроведе нивна вакцинација (теренски активности за прочешување на теренот, повикување, вакцинација од врата на врата и др.), во рутинската пракса и како дополнителна мерка.

V. Мерки и активности, очекувани резултати (индикатори на успешност)

Активностите предвидени во Програмата за имунопрофилактика и хемиофилактика против одредени заразни болести на населението во Република Северна Македонија во 2021 година, ќе се спроведуваат во согласност со Правилникот, при што опфатот со сите вакцини треба да биде над 95% на национално и регионално, и над 90% на локално ниво што ќе претставува основен индикатор за успешноста на вакцинацијата односно реализација на Програмата.

V.1. ИМУНИЗАЦИЈА ПРОТИВ ОДРЕДЕНИ ЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ

Имунизацијата против одредени заразни болести се спроведува како:

1. Задолжителна активна имунизација на лица на одредена возраст, која се спроведува континуирано, во текот на целата година против: акутен вирусен хепатит

Б (Hepatitis B), туберкулоза (Tuberculosis), заболувања предизвикани од хемофилус инфлуенца тип Б (Hib), дифтерија (Diphtheria), тетанус (Tetanus), голема кашлица (Pertussis), детска парализа (Poliomyelitis acuta), мали сипаници (Morbilli), заразни заушки (Parotitis epidemica), црвенка (Rubeola), инфекции предизвикани од хуман папилома вирус (HPV), инфекции предизвикани од ротавируси и инфекции предизвикани од Streptococcus pneumoniae за сите лица на одредена возраст согласно Календарот за имунизација.

1.1. Имунизација против акутен вирусен хепатитис Б

Задолжителна активна имунизација против акутниот вирусен хепатитис Б се врши со давање на три дози НВ (Хепатитис Б) вакцина, како поединечна или во состав на поливалентна вакцина.

А) Вакцинација се врши:

На сите новородени деца во 2021 година, на возраст определена со Календарот за имунизација:

- Првата доза на вакцина се дава во родилиште како поединечна НВ вакцина, во тек на првите 24 часа по раѓање, а децата кои не се родени во родилиште се вакцинираат веднаш, во надлежната установа која спроведува вакцинација.

- Втората доза на вакцина се дава на растојание не пократко од еден месец по давање на првата доза.

- Третата доза на вакцина се дава на растојание не пократко од шест месеци после давање на првата доза, односно не пократко од два месеца после давање на втората доза.

Сите деца кај кои не е отпочната вакцинација до 18 месеци од животот, се вакцинираат најдоцна до отпочнување на основното образование, со давање на три дози НВ вакцина по шема 0, 1 и 6 месеци.

Децата кои не се потполно вакцинирани до 18 месеци од животот, ги примаат преостанатите дози на вакцина до отпочнување на основното образование.

1.2. Имунизација против туберкулоза

Задолжителна активна имунизација против туберкулоза се врши со давање на една доза вакцина против туберкулоза (BCG вакцина) како примовакцинација.

А) Вакцинација се врши:

- На сите новородени деца во 2021 година, при отпуштање од родилиште.

- Децата кои не се родени во родилиште, се вакцинираат до навршени два месеци од животот.

- Сите невакцинирани деца до крајот на првата година од животот, се вакцинираат до навршување на 14 годишна возраст.

- Вакцинацијата кај децата до 12 месеци од животот се врши без претходно туберкулинско тестирање.

- Децата со навршена една година од животот до наполнети 14 години од животот, се вакцинираат после извршено туберкулинско тестирање, и тоа само оние со негативна туберкулинска реакција.

- Ревакцинација против туберкулоза не се врши.

1.3. Имунизација против заболувања причинети од Хемофилус инфлуенца тип Б

Имунизација против заболувања предизвикани од хемофилус инфлуенца тип Б се врши со давање на три дози на вакцина против заболувања предизвикани од Хемофилус инфлуенца тип Б (Hib вакцина) како примовакцинација и една доза Hib вакцина како ревакцинација, во вид на поединечна вакцина или во состав на поливалентна вакцина.

А) Вакцинација се врши:

- На сите деца родени од 1.11.2020 до 31.10.2021 година, до навршени шест месеци од животот, со давање на три дози Hib вакцина во состав на поливалентни вакцини, на растојание од еден до три месеци.

- Децата кај кои примоиимунизација била започната подоцна, со навршени од шест до 12 месеци, Hib вакцинацијата се спроведува со давање на три дози Hib вакцина во состав на поливалентни вакцини, согласно одлука на Министерството за здравство бр. 22-4601/1 од 16.5.2016 година, а врз основа на заклучоците од Комитетот за имунизација.

- Децата кај кои примоиимунизација се започнува по навршени 12 месеци, се врши со поливалентни вакцини во чиј состав е и Hib вакцината, и се спроведува со давање две или три дози, зависно од претходниот вакцинален статус, согласно одлука на Министерството за здравство бр. 22-4601/1 од 16.5.2016 година, а врз основа на заклучоците од Комитетот за имунизација.

Б) Ревакцинација се врши:

- На сите деца кои се примовакцинирани до 12 месеци возраст, со една доза Hib вакцина која се дава шест месеци од последната примена доза, препорачливо до навршени 18 месеци.

- Доколку примовакцинацијата не се заврши до препорачаните 12 месеци возраст, и ревакцинацијата не може да се спроведе до препорачаните навршени 18 месеци возраст, ревакцинација може да се спроведе подоцна (Согласно одлука на Министерството за здравство бр. 22-4601/1 од 16.5.2016, а врз основа на заклучоците од Комитетот за имунизација).

1.4. Имунизација против дифтерија, тетанус и голема кашлица

Задолжителна активна имунизација против дифтерија, тетанус и голема кашлица се врши со давање на:

- Три дози комбинирана вакцина против дифтерија, тетанус и голема кашлица целуларна или ацелуларна (DTwP или DTaP вакцина), како поединечна или во состав на поливалентна вакцина, како примовакцинација.

- Една доза на DTwP или DTaP вакцина, како поединечна или во состав на поливалентна вакцина, како I ревакцинација.

- Две дози комбинирана вакцина против дифтерија и тетанус (DT или dT вакцина за возрасни (про адултис), како II и III ревакцинација.

- Една доза вакцина против тетанус (TT) или вакцина против дифтерија и тетанус про адултис (dT вакцина), како IV ревакцинација.

А) Вакцинација против дифтерија, тетанус и голема кашлица се врши:

- На сите деца родени од 1.11.2020 до 31.10.2021 година, на возраст определена со Календарот за имунизација во 2021 година.

- На сите деца најдоцна до навршени пет години од животот, кои до таа возраст не биле уредно вакцинирани, а не прележале голема кашлица.

- Вакцинација против дифтерија, тетанус и голема кашлица се спроведува и кај деца од навршени пет до навршени 14 години од животот, ако дотогаш не биле вакцинирани или ако нема докази дека се вакцинирани против овие болести, со давање на три дози комбинирана вакцина (DTaP/IPV или dT/IPV вакцина), на растојание утврдено согласно Правилникот.

Б) Ревакцинација против дифтерија, тетанус и голема кашлица се врши:

- На сите деца комплетно вакцинирани против дифтерија, тетанус и голема кашлица во 2020 година, на возраст определена со Календарот за имунизација во 2021 година.

- Првата ревакцинација против дифтерија, тетанус и голема кашлица се спроведува со давање на една доза на DTwP или DTaP вакцина како поединечна или во состав на поливалентни вакцини кога ќе помине една година од потполната вакцинација.

А) Вакцинација против дифтерија и тетанус се врши:

- На сите деца до навршени пет години од животот кои не се вакцинирани, а ја прележале големата кашлица.

- На сите деца родени од 2007 година наваму, ако не биле уредно вакцинирани против дифтерија и тетанус, на растојание утврдено согласно Правилникот.

Б) Ревакцинација против дифтерија и тетанус:

- На сите деца на седум годишна возраст, односно во II (второ) одделение на основното училиште, кои претходно се уредно вакцинирани и ревакцинирани против дифтерија и тетанус, според Календарот за имунизација.

- Ревакцинацијата се спроведува со давање на една доза DTaP (во состав на четиривалентна DTaP-IPV) или против дифтерија и тетанус со давање на една доза DT за деца со неполни седум години или dT (вакцина за возрасни) за деца со наполнети седум години. (Согласно одлука на Министерството за здравство бр.09-6044/1 од 20.8.2019 година)

- На сите деца на 14-годишна возраст, односно во завршното одделение на основното училиште кои претходно се уредно вакцинирани и ревакцинирани против дифтерија и тетанус, според Календарот за имунизација. Ревакцинацијата се спроведува со давање на една доза dT (вакцина за возрасни) или Td (во состав на тривалентна Td-IPV вакцина). (Согласно одлука на Министерството за здравство бр.09-6044/1 од 20.8.2019)

- На сите деца до 14-годишна возраст, вакцинирани против дифтерија и тетанус прв пат во 2020 година, ако од вакцинацијата поминала една година.

А) Вакцинација против тетанус се врши:

- На сите лица од навршена 14-годишна возраст до навршена 18-годишна возраст, ако дотогаш не биле вакцинирани против тетанус или ако нема докази за вакцинирање, со давање на три дози вакцина против тетанус – тетанусен токсин (TT вакцина), на растојание утврдено со Правилникот.

Б) Ревакцинација против тетанус се врши:

- На сите лица на 18-годишна возраст, односно во завршната година на средното образование, ако дотогаш биле уредно вакцинирани и ревакцинирани против тетанус, согласно Календарот за имунизација.

- На сите лица од 14-годишна возраст до 18-годишна возраст, кои во 2020 година прв пат биле вакцинирани против тетанус, ако од вакцинирањето поминала една година.

1.5. Имунизација против детска парализа

Задолжителна активна имунизација против детска парализа се врши со давање:

- Три дози вакцина против детска парализа со жива двотипна орална полио вакцина (во понатамошниот текст: OPV2), и/ или мртва тритипна инактивирана полио вакцина (во понатамошниот текст: IPV) како поединечна или во состав на поливалентни вакцини како примовакцинација.

- Една доза на OPV2 или IPV како поединечна или во состав на поливалентна вакцина, како I (прва) ревакцинација.

- Една доза на OPV2 или IPV како II (втора) и III (трета) ревакцинација, како поединечна или во состав на поливалентна вакцина.

А) Вакцинација се врши:

- На сите деца родени од 01.11.2020 до 31.10.2021 година, на возраст определена со Календарот за имунизација.

- На сите деца родени 2007 година наваму до 31.10.2020 година, кои порано не биле вакцинирани против детска парализа.

Б) Ревакцинација се врши:

- На сите деца комплетно вакцинирани против детска парализа во 2020 година, ако од потполната вакцинација поминала една година.

- На сите деца на седум годишна возраст, односно во II (второ) одделение од основното образование, кои претходно биле вакцинирани и ревакцинирани според Календарот за имунизација.

- На сите деца на 14-годишна возраст, односно во завршното одделение на основното училиште, кои претходно биле вакцинирани и ревакцинирани според Календарот за имунизација.

1.6. Имунизација против мали сипаници, заушки и црвенка - рубеола

Задолжителна активна имунизација против мали сипаници, заушки и црвенка - рубеола се врши со давање на една доза вакцина комбинирана жива вакцина против мали сипаници, заушки и црвенка – рубеола (МРП вакцина), како и една доза МРП вакцина со цел ревакцинација.

А) Вакцинација се врши:

- На сите деца со навршени 12 месеци од животот, најдоцна до навршени 15 месеци.

- На сите деца после навршување на 15 месеци до 14-годишна возраст, кои претходно не биле вакцинирани со МРП вакцина.

Б) Ревакцинација се врши:

- На сите деца на шест годишна возраст, односно во I (прво) одделение од основното образование, на почетокот на учебната година, а најдоцна до крајот на месец октомври со МРП вакцина

- На сите деца после шесттата година од животот до навршување на 14-годишна возраст, ако дотогаш не биле ревакцинирани со МРП вакцина.

Децата кои од било кои причини не биле вакцинирани согласно Календарот, ќе примаат две дози МРП вакцина на растојание од најмалку 30 дена, најдоцна до 14-годишна возраст.

1.7. Имунизација против инфекции од Хуман папилома вирус - ХПВ

Задолжителната активна имунизација против инфекции причинети од Хуман папилома вирус (ХПВ) се врши со давање на две или три дози на вакцина против хуман папилома вирус (ХПВ вакцина).

А) Вакцинација се врши:

- На сите женски деца на 12 годишна возраст, односно на сите девојчиња во VII (седмо) одделение од основното образование, со давање на две или три дози вакцина, на растојанија согласно Календарот за имунизација.

- На сите женски деца најдоцна до 14 годишна возраст, а кои претходно не биле вакцинирани со оваа вакцина, со давање на две или три дози вакцина, на растојанија согласно Правилникот.

1.8. Имунизација против инфекции предизвикани од ротавируси

Имунизација против инфекции предизвикани од ротавируси се спроведува со три дози на жива орална петвалентна ротавирусна вакцина (RV5), кај деца со навршени 60 дена од животот до навршени 32 недели од животот.

А) Вакцинација се врши:

- На сите деца родени од 1.11.2020 до 31.10.2021 година, на возраст определена со Календарот за имунизација во 2021 година.

- Со давање на три дози ротавирусна вакцина на растојание од 4-10 недели.

- Третата доза треба да се даде најдоцна до навршени 32 недели од животот.

(Задолжителна вакцинација против инфекции предизвикани од ротавируси се врши согласно Одлука на Министерството за здравство бр. 09-4194/1 од 3.6.2019 година.)

1.9. Имунизација против инфекции предизвикани од *Streptococcus pneumoniae*

Имунизација против инфекции предизвикани од *Streptococcus pneumoniae* се спроведува со давање на конјугирана пневмококна вакцина на деца со навршени 60 дена од животот (два месеци), најдоцна до пет години.

А) Вакцинација на децата родени од 1.11.2020 до 31.10.2021 година, се спроведува со две дози вакцина и една доза ревакцина (бустер доза).

- Растојанието помеѓу првата и втората доза вакцина треба да изнесува од еден до два месеци.

- Ревакцинација се спроведува со давање на една (бустер) доза на возраст од 12-18 месеци

Б) Вакцинација на децата кои навршуваат возраст од 12 до 23 месеци во текот на 2021 година, се спроведува со давање на две дози вакцина на растојание не пократко од два месеци.

В) Вакцинација на децата кои навршуваат возраст од две до пет години во текот на 2021 година, се спроведува со давање на една доза вакцина.

(Задолжителна вакцинација против инфекции предизвикани од ротавируси се врши согласно Одлука на Министерството за здравство бр. 09-4193/1 од 3.6.2019 година.)

Задолжителната активна имунизација против определени заразни болести на лица на одредена возраст, согласно оваа програма се спроведува согласно Календарот за имунизација во 2021 година, и тоа:

КАЛЕНДАР ЗА ИМУНИЗАЦИЈА ЗА 2021 ГОДИНА

Навршена возраст / одделение / клас	На раѓање	Месеци						Одделение во основно училиште / години				Клас во средно училиште / години		
		0	2	4	6	12	18	I (6 год.)	II (7 год.)	VII (12 год.)	IX (14 год.)		IV (18 год.)	
Вакцина BCG (Туберкулоза)	BCC ¹													
НерВ (Хепатитис Б)	НерВ ²	НерВ ³	НерВ ⁴	НерВ ⁵										
Ниб (Семофилус инфлуенца тип Б инфлексив)		Ниб ⁶	Ниб ⁷	Ниб ⁸										
Рота (Ротавирусни инфлексив)		Рота ⁹	Рота ¹⁰	Рота ¹¹										
PCV (Пневмококни инфлексив)		PCV ¹²	PCV ¹³		PCV ¹⁴									
DTaP (Дифтерија, тетанус, пертусис)		DTaP ¹⁵	DTaP ¹⁶	DTaP ¹⁷		DTaP ¹⁸			DTaP ¹⁹					
dT (Дифтерија и тетанус)												dT ²⁰		
IPV (Полномиелинис)		IPV ²¹	IPV ²²	IPV ²³		IPV ²⁴			IPV ²⁵			IPV ²⁶		
MRP (Морбилн, рубеола и паротит)					MRP ²⁷		MRP ²⁸							
IPV (Хуман папилома вирусни инфлексив)											IPV ²⁹			
TT (Тетанус)													TT ³⁰	

Објаснување кон Календарот за имунизација:

Објаснување кон Календарот за имунизација:

¹ BCG вакцина се дава при отпуштање од родилштите. До крајот на првата година детето се вакцинира со BCG вакцина без претходно туберкулинско тестирање.

² НерВ вакцина се дава во првите 24 часа од раѓање како поединечна вакцина.

³ Детето се вакцинира (I и III доза) со шестовалентна вакцина која содржи (DTaP, Hib, НерВ и IPV).

⁴ Детето се вакцинира (II доза) и ревакцинира (прва ревакцина) со петовалентна вакцина која содржи (DTaP, Hib и IPV).

⁵ Детето се вакцинира со петовалентна ротавирусна вакцина (RV5). Вакцинацијата започнува најдоцна до 12-неделна возраст. Растојанието меѓу дозите е од 4-10 недели. Третата доза треба да биде дадена најдоцна до навршени 32 недели од животот.

⁶ Вакцинација се спроведува најдоцна до пет години. Бројот на дози зависи од возраста на детето во моментот кога е отпочната вакцинацијата. Кај деца на возраст од два до 11 месеци се даваат две дози вакцина и една (бустер) доза ревакцина.

Кај деца на возраст од 12 до 23 месеци, се даваат две дози на растојание не пократко од два месеци, без бустер доза.

Кај деца на возраст од две до пет години се дава една доза вакцина, нема бустер доза.

⁷ Првата доза комбинирана MRP вакцина се дава на деца со навршени 12 месеци од животот, а втората доза (ревакцина) се дава при започнување на основното образование.

⁸ Втора ревакцинација против дифтерија, тетанус и пертусис се спроведува кај деца со неполни седум години или со наполнети седум години со давање на една доза четиривалентна DTaP-IPV вакцина.

⁹ Трета ревакцинација против дифтерија и тетанус се спроведува кај деца во завршно одделение на основно образование со давање на една доза тривалентна Td-IPV вакцина.

¹⁰ Четврта ревакцинација против тетанус се спроведува со давање една доза TT вакцина на 18 годишна возраст, односно во завршна година на средното образование.

¹¹ Со ХПВ вакцина се вакцинираат само девојчиња, со наполнети 12 години, со давање на две дози на вакцина, на растојание од 6 месеци.

Вакцинацијата на деца кои не се редовно имунизирани, кои воопшто не биле претходно вакцинирани или кои пропуштиле дози на вакцина од редовниот Календар за имунизација, се спроведува согласно Календар за за Catch-up имунизација, со цел да го комплетираат вакцинирањето, и тоа:

КАЛЕНДАР ЗА CATCH-UP ИМУНИЗАЦИЈА ЗА 2021 ГОДИНА (за деца на возраст од 5-18 години кои ја пропуштиле редовната вакцинација)

Навршена возраст / одделение / клас	Одделение во основно училиште / години					Клас во средно училиште / години
	5 години	I 6 години	II 7 години	VII 12 години	IX 14 години	
¹ BCG (Туберкулоза)						
² НерВ (Хепатитис Б)						
³ DTaP (Дифтерија, тетанус, пертусис)			DTaP			
⁴ dT (Дифтерија и тетанус)					dT	
⁵ IPV (Полномиелинис)			IPV		IPV	
⁶ MRP (Морбилн, рубеола и паротит)		MRP				
⁷ IPV (Хуман папилома вирусни инфлексив)				IPV		

Објаснување кон Календарот за Catch-up имунизација за деца од пет до 18 годишна возраст кои воопшто не биле претходно вакцинирани или кои пропуштиле дози на вакцина од редовниот Календар за имунизација:

Редовна вакцинација

Catch-up вакцинација

¹ Децата кои сеуште не се вакцинирани против туберкулоза, подлежат на задолжителна BCG вакцинација до наполнети 14 години од животот, по претходно туберкулинско тестирање.

² Децата кои не се вакцинирани или се непотполно вакцинирани со НерВ вакцина, се вакцинираат/ги примаат дозите на вакцина кои им недостигаат, најдоцна до отпочнување на основното образование (по шема 0, I и 6 месеци).

³ Вакцинацијата против дифтерија, тетанус и пертусис се спроведува кај деца од навршени пет до навршени 14 години живот, ако дотогаш не се вакцинирани против овие заболувања или ако нема докази дека се вакцинирани, со давање на три дози четиривалентна вакцина (DTaP-IPV) и тоа: прва доза на вакцината се дава веднаш, втората доза се дава на растојание не пократко од 1 месец од претходно дадената прва доза, а третата доза на растојание не пократко од еден месец од втората доза и препорачано не подолго од шест месеци од првата дадена доза. Ако детето претходно примило само една доза вакцина, ги примаат дозите кои недостигаат, до вкупно три дози и тоа втората доза веднаш третата доза на растојание не пократко од еден месец од втората доза. Ако претходно примило две дози вакцина веднаш ја примаат третата доза која му недостасува.

Ревакцинација против дифтерија, тетанус и пертусис се спроведува една година од комплетирањето на вакцинацијата (со три дози) со давање на една доза четиривалентна DTaP-IPV вакцина. Ревакцинацијата ќе се спроведува зависно од возраста на детето и претходно примените дози, најдоцна до 14 годишна возраст.

^{3*} Поради промената во Календарот за имунизација, со која од 01.01.2017 година е укината ревакцинацијата со DTwP на четири годишна возраст, децата од второ одделение (на седум годишна возраст) кои примиле DTwP како втора ревакцина на четири годишна возраст, ќе се ревакцинираат со dT-IPV вакцина, додека децата кои не примиле DTwP како втора ревакцина на четири годишна возраст ќе се ревакцинираат со DTaP-IPV.

⁴ Ревакцинација против дифтерија и тетанус се спроведува кај деца над 14 годишна возраст кои ја пропуштиле редовната вакцинација со давање на една доза тривалентна dT-IPV вакцина, најдоцна до 18 годишна возраст.

⁵ Вакцинацијата против детска парализа се спроведува со давање на три дози вакцина која содржи компонента на IPV (DTaP-IPV или dT-IPV зависно од возраста и дозите кои му недостасуваат), најдоцна до 14 годишна возраст. Растојанието помеѓу две дози на вакцина не треба да бидат пократко од четири недели.

Ревакцинација против детска парализа се спроведува една година од комплетирањето на примовакцинацијата (со три дози) со давање на една доза DTaP-IPV вакцина или dT-IPV зависно од возраста и дозите кои му недостасуваат на лицето во моментот на вакцинација. Ревакцинацијата ќе се спроведува зависно од возраста на лицето и претходно примените дози, најдоцна до 14 годишна возраст.

⁶ Ако од било кои причини детето не е вакцинирано согласно Календарот, ќе се вакцинира и ревакцинира со MRP вакцина на растојание од најмалку четири недели меѓу двете дози, најдоцна до 14 годишна возраст.

⁷ Со ХПВ вакцина се вакцинира, по правило, најдоцна до 14 годишна возраст согласно календарот. Вакцинација кај девојчиња над 15 годишна возраст се врши со давање на три дози вакцина во период од шест месеци. Растојанието помеѓу првата и втората доза ХПВ вакцина не треба да е пократко од еден месец. Третата доза се дава на растојание не пократко од еден месец од втората доза и на растојание шест месеци од првата доза.

2. Задолжителна имунопрофилактика на лица експонирани на одредени заразни болести по епидемиолошки индикации, се спроведува кај сите експонирани лица по епидемиолошки индикации, сè додека истите траат и тоа како: активна имунизација против туберкулоза, активна имунизација против мали сипаници, активна и пасивна имунизација против акутен вирусен

хепатит Б (Hepatitis B), активна и пасивна имунизација против беснило (Lyssa), активна и пасивна имунизација против тетанус (Tetanus) кај повредени лица и активна имунизација против црвен тифус (Typhus abdominalis).

2.1. Активна имунизација против туберкулоза

На задолжителна имунизација против туберкулоза подлежат здравствени работници и друг помошен персонал, при вработување во здравствени установи во кои се врши дијагностика и лекување на болни од туберкулоза, ако туберкулинскиот тест им е негативен.

2.2. Активна имунизација против мали сипаници

Задолжителна имунизација против мали сипаници ако постојат епидемиолошки индикации се врши и кај деца на возраст од шест до 12 месеци од животот, но тие повторно мора да се вакцинираат од 15 до 24-месечна возраст.

На задолжителна имунизација против мали сипаници подлежат и деца од навршени 15 месеци до 14 години од животот, кои се имунизирани против мали сипаници, ако за тоа постојат епидемиолошки индикации (заболување на вакцинирани, епидемија на мали сипаници кај деца од таа возраст), што ги утврдил надлежниот орган на државата и ако од претходната вакцинација против мали сипаници поминало повеќе од една година.

2.3. Активна и пасивна имунизација против акутен вирусен хепатитис Б

А) Активната имунизација против вирусен хепатитис Б се спроведува кај:

- Сите невакцинирани и непотполно вакцинирани лица вработени во здравствените установи, вклучувајќи ги и учениците и студентите во здравствено образовните струки (медицина, стоматологија, фармација) кои доаѓаат во непосреден контакт со инфективен материјал (крв или серум);

- Хемофиличари;
- Болни на хемодијализа;
- Полови партнери на HbsAg позитивни лица;
- Штитеници на установи за социјална заштита;
- Лица кои инјектираат дроги;
- Инсулин зависни болни од шеќерна болест;
- Болни од хроничен хепатит Ц;
- Лица со ХИВ/СИДА;
- Лица со регистрирани сексуално преносливи инфекции (СПИ) и нивни сексуални партнери;
- Лица кои имале инцидент со инфективен материјал (крв или серум).

Лица кои се HbsAg и анти HbsAg негативни, а живеат во близок контакт со носители на HbsAg исто така треба да се вакцинираат со HB вакцина, при што приоритет имаат нивните полови партнери.

За вакцинација на деца помлади од 10 години се дава педијатриска доза вакцина (0,5 ml), на лицата постари од 10 години им се дава доза за возрасни (1ml), додека за вакцинација на пациенти на дијализа се дава двојна доза вакцина за определена возраст.

Бројот на потребните дози вакцина против акутен вирусен хепатитис Б кај експонирани лица и растојанието меѓу нив, како и времето на давање се пропишани со Правилникот.

Ревакцинација се спроведува кај случаи на имунодефициенција и кај болните на дијализа, со една доза на HB вакцина, пет години после потполната вакцинација.

Б) Пасивна имунизација против вирусен хепатитис Б се спроведува со давање на хепатитис Б имуноглобулин (HBIG) на:

- невакцинираните и непотполно вакцинираните лица кои имале инцидент со инфективен материјал (крв или серум), и

- новородени деца на HBsAg позитивни мајки.

HBIG се аплицира интрамускулно, во количина која ја препорачува производителот, веднаш по инцидентот, односно по раѓањето, а најдоцна 12 часа од моментот на инцидентот, односно на раѓањето.

По исклучок, ако хепатитис Б имуноглобулинот (HBIG) кај новородени деца од HBsAg позитивни мајки не е даден во првите 12 часа, може да се даде најдоцна до седум дена од раѓањето.

HBIG се дава истовремено со првата доза вакцина, на спротивниот екстремитет.

2.4. Активна и пасивна имунизација против беснило

А) Активната имунизација против беснило се спроведува со давање на современи инактивирани вакцини против беснило за хумана употреба, произведени на култура на клетки и препорачани од СЗО, со потенцијал од најмалку 2,5 I.E. по поединечна доза.

1. Предекспозициона вакцинација против беснило се спроведува кај лица кои непосредно професионално се изложени на инфекција со вирусот на беснило, согласно одредбите на Правилникот.

Предекспозициона вакцинација се спроведува со давање на три поединечни дози на вакцина против беснило интрамускулно, во пределот на делтоидниот мускул, наизменично на спротивната рака, по шема: 0, 7 и 21 ден.

2. Постекспозициона задолжителна имунизација против беснило се спроведува кај:

- Лице кое го каснало или на друг начин повредило бесно или на беснило сомнително диво или домашно животно;

- Лице кое го каснало куче или мачка на непознат сопственик, што не можат да се подложат на десетодневен ветеринарен надзор;

- Лице кое го каснало куче или мачка, што во рок од десет дена од денот на повредата на лицето ќе покажат знаци на беснило, ќе пцовисаат, ќе бидат убиени или ќе заскитаат, а беснилото на животното не може да се исклучи со лабораториски преглед;

- Лице кое можело да се зарази со вирусот на беснило преку слузница или оштетување на кожата.

Постекспозициона имунизација против беснило се спроведува веднаш после утврдувањето на индикациите, со давање на пет поединечни дози на вакцина против беснило интрамускулно, во делтоидниот мускул (кај малите деца во предно-надворешниот дел на натколеницата), наизменично на спротивниот екстремитет, по шема: 0, 3, 7, 14 и 28 дена.

Б) Пасивната имунизација против беснило се спроведува истовремено со давањето на првата доза вакцина, во сите случаи, со примена на хуман антирабиичен имуноглобулин (HRIG).

HRIG се дава еднократно, во дози од 20 I.E./ kg TT. Се инфилтрира во самата рана и околу раната, а остатокот од потребната количина се дава интрамускулно, во глутеалната регија.

HRIG се аплицира во сите случаи, без разлика на времето поминато од експозицијата на вирусот на беснило.

Во колку постекспозиционата имунизација е започната со давање само на вакцина, додатното давање на HRIG може да се примени најдоцна до осмиот ден од започнатата вакцинација.

Комплетно вакцинираните лица против беснило, после повторно утврдена индикација согласно Правилникот, се вакцинираат со давање на две поединечни дози на вакцина против беснило во делтоидниот мускул, по шема: нула и три дена, без давање на HRIG.

Кај некомплетно вакцинираните лица, како и лицата кај кои не постои документација за вакцинација или кај кои постои докажана имуносупресија, после повторно утврдената индикација, се спроведува комплетна активна и пасивна имунизација согласно Правилникот.

Истовремено со имунизацијата против беснило се врши и имунизација и против тетанус, согласно Правилникот.

2.5. Активна и пасивна имунизација против тетанус кај повредени лица

Имунопрофилактика против тетанус кај повредени лица се спроведува со аплицирање на адсорбирана TT (тетанус токсид) вакцина или dT вакцина (активна имунизација), како и со давање на хуман антитетанусен имуноглобулин (HTIG) (пасивна имунизација), во дози и на начин кој зависи од прегходниот имунолошки статус за тетанус, согласно критериумите пропишани со Правилникот.

Вакцината (TT или dT) и хуманиот антитетанусен имуноглобулин (HTIG) се даваат истовремено, интрамускулно, во различен екстремитет.

Во продолжение на текстот е дадена шема за активна и пасивна имунизација против тетанус кај повредени лица.

Активна и пасивна имунизација против тетанус кај повредени лица

Вакцинален статус на повредениот	Растојание од последната доза до повредата	Вакцинација	Имунопрофилактика
Потполно вакциниран и ревакциниран за своја возраст	Од последна примена доза до повреда - < 5 години	Не е потребна вакцинација	Нема потреба од HTIG
Потполно вакциниран и ревакциниран за своја возраст	Од последна примена доза до повреда - > 5 години - < 10 години	Една доза TT (или dT) вакцина веднаш по повредата	Нема потреба од HTIG
Потполно вакциниран и ревакциниран за своја возраст	Од последна примена доза до повреда - > 10 години	Една доза TT (или dT) вакцина веднаш по повредата	250 I.E. HTIG
Непотполно вакциниран, односно лице кои примиле помалку од три дози TT(dT)		Продолжува со вакцинација до комплетирање на вакцинарањето (растојанието меѓу дозите да не е помало од 1 месец ниту подолго од 3 месеци)	250 I.E. HTIG
Невакцинирани лица или лица со непознат вакцинален статус или лица без документација на увид при повредата		Прва доза TT (или dT) вакцина веднаш по повредата, втора доза на растојание не помало од 1 месец ниту подолго од 3 месеци, трета доза 6 месеци после втората доза, а ревакцинација се врши со давање една доза, една година после давање на третата доза	250 I.E. HTIG веднаш по повредата заедно со првата доза

2.6 Активна имунизација против црвен тифус

Активна имунизација против црвен тифус по епидемиолошки индикации се спроведува кај:

- Лица вработени на чистење на канализација и септички јами, и на отстранување на смет и други отпадни материи од населени места;
- Лица кои живеат во заедничко домаќинство со бацилоносител на црвен тифус;
- Лица вработени на ексхумација на тела на умрени лица;
- Лица припадници на други целни групи, согласно Одлука на Комисијата за заразни болести при Мнистерството за здравство, на предлог на надлежната епидемиолошка служба, за одредена територија.

Вакцинацијата се спроведува со давање на една доза вакцина според препораките на производителот.

Ревакцинација на вакцинираните лица по епидемиолошки индикации се спроведува со давање на една доза вакцина, после три години од вакцинацијата и се повторува на секои три години, сè додека трае индикацијата.

3. Активна имунизација по клинички и епидемиолошки индикации, се спроведува против: грип (Influenzae), заболувања предизвикани од хемофилус инфлуенца тип “Б” (Hib), заболувања предизвикани од *Streptococcus pneumoniae* (пнеумокок), менингококен менингит (*Meningitis meningococcica*), голема кашлица (Pertusis).

Во оваа смисла, имунизација може да се спроведува и против други заразни болести и возрастни групи, врз основа на одлука на министерот за здравство и оваа програма.

3.1. Активна имунизација против грип

Вакцинација против грип се спроведува по клинички и по епидемиолошки индикации.

По клинички индикации, вакцинацијата се спроведува кај лица постари од шест месеци кои имаат хронични заболувања на белите дробови и кардиоваскуларниот систем, метаболни пореметувања (вклучително и шеќерната болест), состојби на имунодефициенција, бубрежна дисфункција, хемоглобинопатија, имunosупресија и друго.

По епидемиолошки индикации вакцинација се спроведува кај:

- Лица сместени во геронтолошки центри и кај лицата вработени во овие центри;
- Млади и стари лица сместени во установи за социјална заштита и кај лицата вработени во тие установи;
- Лица вработени во здравствени установи, кои даваат здравствени услуги и спроведуваат здравствена дејност, а особено вработените во одделенија со зголемен ризик, стационари за хронично заболени лица и друго;
- Лица вработени во јавни служби кои се посебно експонирани на инфекција, и
- Лица на возраст над 65 години.

Кај деца кои прв пат се вакцинираат, вакцинацијата се врши со давање на две дози вакцина на растојание од 30 дена, а наредните години се дава само по една доза вакцина, согласно упатството на производителот.

3.2 Активна имунизација против заболувања предизвикани од хемофилус инфлуенца тип Б

Вакцинација против заболувања предизвикани со хемофилус инфлуенца тип Б се спроведува со Hib вакцина, според клиничките индикации, кај деца постари од две години без оглед на претходниот вакцинален статус, во случај на:

- Трансплантација на органи и ткива;
- Спленектомија и српеста анемија;
- Хемиотерапија и терапија со зрачење кај малигни тумори;
- Симптоматски и асимптоматски HIV инфекции;
- Кај други, клинички утврдени состојби на имунодефициенција.

Бројот на потребните дози вакцина против хемофилус инфлуенца тип Б според клинички индикации, како и растојанието меѓу нив, пропишани се со одредбите на Правилникот.

Индикациите за спроведување на оваа вакцинација по клинички индикации, ја поставува доктор специјалист клиничар.

3.3. Активна имунизација против заболувања предизвикани со *Streptococcus pneumoniae* (пнеумокок)

Вакцинацијата против заболувања предизвикани со *Streptococcus pneumoniae* (пнеумокок) се врши со коњугирана или полисахаридна вакцина, во зависност од возраста, според клиничките индикации – кај лица во зголемен ризик од инвазивно пнеумококно заболување, односно лица со:

- Анатомска или функционална аспленија;
- Српеста анемија;
- Хронично кардиоваскуларно и белодробно заболување;
- Шеќерна болест;
- Хронично заболување на црниот дроб;
- Хронично заболување на бубрезите;
- Нефротски синдром;
- Алкохоличари;
- Симптоматска и асимптоматска HIV инфекција;
- Трансплантација на органи и ткива;
- Малигно заболување;
- Ликворна фистула;
- Клиничка историја на потврдена или суспектна пневмококна пневмонија;
- Кои примаат имunosупресивна терапија, вклучувајќи системски кортикостероиди;
- Постари од 65 години и деца под пет годишна возраст кои се сместени во колективни установи (домови за згрижување на стари лица и градинки);
- Деца под пет годишна возраст со намален имунитет со чести инфекции на респираторниот систем.

Децата под две годишна возраст се вакцинираат со коњугирана пневмококна вакцина, а деца постари од две години и возрасни се вакцинираат со полисахаридна вакцина.

Двете пневмококни вакцини (и коњугираната и полисахаридната) се даваат во дози од 0,5 ml интрамускуларно или субкутано во делтоидната регија, согласно упатството на производителот.

3.4. Активна имунизација против менингококен менингит

Вакцинација против менингококен менингит по клинички индикации се спроведува со полисахаридна менингококна вакцина, и се дава кај деца постари од две години и кај возрасни. Само кај лица постари од 11 години со висок ризик од појава на ова заболување се користи коњугирана менингококна вакцина.

Клиничките индикации за спроведување на вакцинација против менингококен менингит ги поставува доктор специјалист клиничар. Тие се:

- Анатомска и функционална аспленија (спленектомија, српеста анемија), и
- Имунодефициенција на комплемент (C5 – C9).

Вакцинација против менингококен менингит по епидемиолошки индикации се спроведува со коњугирана вакцина против менингококен менингит.

Индикацијата за спроведување на целна вакцинација, како и целните групи кои ќе подлежат на вакцинација против менингококен менингит по епидемиолошки индикации, на предлог на надлежната епидемиолошката служба за одредена територија, ја поставува Комисијата за заразни болести при Министерството за здравство.

Вакцинацијата против менингококен менингит со двата вида вакцина се спроведува со давање на една доза, веднаш по утврдувањето на индикацијата.

Лицата кои се професионално експонирани на причинители на менингококен менингит или со својата работа можат да го пренесат причинителот на други лица, се вакцинираат со една доза четиривалентна полисахаридна вакцина.

Ревакцинација се спроведува со давање на полисахаридна вакцина на растојание од пет години после извршената вакцинација, во случај ако индикациите и понатаму постојат. Ревакцинацијата со полисахаридна вакцина може да се спроведе и доколку лицето е претходно вакцинирано со коњугирана вакцина.

Вакцината против менингококниот менингит се аплицира во доза од 0,5 ml субкутано, во делтоидната регија.

3.5 Активна имунизација против голема кашлица

Вакцинацијата на децата од два месеци до пет години живот, со ацелуларна вакцина против голема кашлица (DTaP) се спроведува врз основа на следниве клинички индикации:

Температура (ректална) 40oC и поголема од 40oC, во рок од 48 часа од претходната доза на DTwP вакцина, а која неможе да се доведе во врска со друга можна причина;

- Упорно и континуирано плачење кое трае три и повеќе часа, а се јавува во рок од 48 часа од претходната доза на примена DTwP вакцина;

- Колапс или слична состојба на шок (хипотонички – хипосензитивни епизоди) во рок од 48 часа од претходно примена доза на DTwP вакцина;

- Конвулзии, било да се фебрилни или афебрилни кои се јавуваат до три дена од претходно примена доза DTwP вакцина.

Клиничките индикации за давање на DTaP вакцина ги утврдува Стручниот тим после разгледувањето на пријавата за поствакцинална компликација по имунизација на претходно дадена DTwP вакцина.

Вакцината DTaP се аплицира на начин кој е предвиден со упатството на производителот.

Вакцината DTaP е контраиндицирана кај еволутивни невролошки заболувања (неконтролирана епилепсија, инфантилни спазми, прогресивна енцефалопатија), како и за DTwP вакцина, се додека невролошкиот статус не се разјасни или стабилизира, за што одлучува Стручниот тим.

4. Активна имунизација на патници во меѓународен сообраќај ќе се спроведува согласно Меѓународниот Здравствен Правилник (IHR), против следните заразни болести: жолта треска (Febris flava), менингококен менингит (Meningitis meningococcica), црвен тифус (Typhus abdominalis), колера (Cholera), дифтерија (Diphtheria).

Активна имунизација на патници во меѓународниот сообраќај ќе се врши и против други заразни болести (акутен вирусен хепатит Б - Hepatitis B, беснило - Lyssa, тетанус - Tetanus, мали сипаници - Morbilli и друго).

Патниците во меѓународниот сообраќај подлежат на активна имунизација ако патуваат во ризични и ендемични зони или во земји кои бараат вакцинација против одредена заразна болест, и по епидемиолошки индикации, согласно Меѓународниот здравствен правилник.

4.1. Имунизација против жолта треска

Се спроведува со давање на една доза вакцина, најдоцна 10 дена пред патување во ендемското подрачје.

Повторна вакцинација против жолта треска нема потреба да се врши согласно најновите насоки на Светската здравствена организација.

4.2. Имунизација против менингококен менингитис

Вакцинација против менингококен менингитис се врши најдоцна 10 дена пред патување во ризичното/ендемското подрачје, со соодветна вакцина.

Се аплицира соодветен број на дози, во зависност од видот на вакцината која ги содржи соевите, кои на тие територии предизвикуваат заболување.

4.3. Имунизација против колера

Вакцинација против колера се спроведува со орална вакцина против колера, најдоцна 14 дена пред патувањето. Се дава во две дози на растојание од една недела, а се очекува заштитата да се манифестира една недела после втората доза.

Повторна вакцинација против колера се врши со давање на една доза орална вакцина против колера, после 10 години.

4.4. Имунизација против други заразни болести

Вакцинација на патници во меѓународен сообраќај може да се врши по епидемиолошки индикации и против: црвен тифус, дифтерија, акутен вирусен хепатит Б, беснило, тетанус, мали сипаници и други заболувања.

Апликацијата на овие вакцини се врши согласно препораките на производителот на соодветната вакцина.

V. 2. ХЕМИОПРОФИЛАКСА НА ОДРЕДЕНИ ЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ

Хемиопрофилактика против одредени заразни болести се спроведува против: туберкулоза, маларија, менингококен менингит, скарлатина, како и против други заразни заболувања - по епидемиолошки индикации и по препорака на надлежната епидемиолошка служба на локално, регионално и национално ниво, за соодветната територија.

1. Хемиопрофилактика против туберкулоза

Хемиопрофилактика против туберкулоза се спроведува со соодветни дози на лекови против туберкулоза и времетраење, согласно меѓународни препораки:

1. Кај деца кои се во близок контакт со заболел од директно микроскопски потврдена туберкулоза, позитивна туберкулоза или тешки форми на белодробна туберкулоза;

2. Кај HIV позитивни лица и други состојби на имunosупресија.

Одлуката за хемиопрофилактика против туберкулоза се донесува после направена консултација со лекар пнеумофтизиолог, интернист пулмолог и педијатар.

2. Хемиопрофилактика против маларија

Хемиопрофилактиката против маларија се спроведува кај лица пред одењето, за време на целиот период на престој и по враќањето од земјата, односно подрачјата каде постои ендемија на маларија.

Препораки за изборот на видот и дозирањето на лековите за хемиопрофилактика против маларија, во согласност со препораките на СЗО, на епидемиолошките служби на Центрите за јавно здравје и подрачни единици (ЦЈЗ/ПЕ) им доставува епидемиолошката служба на ИЈЗ.

3. Хемиопрофилактика против менингококен менингит

Хемиопрофилактика против менингококен менингит се спроведува кај одредени целни групи по епидемиолошки индикации.

Индикациите, како и целните групи кои ќе подлежат на хемиопрофилактика против менингококен менингит по епидемиолошки индикации, на предлог на епидемиолошката служба на надлежниот ЦЈЗ/ПЕ за своја-

та територија, Центар за јавно здравје - Скопје (ЦЈЗ - Скопје) за град Скопје и ИЈЗ за територијата на Република Северна Македонија, ја поставува Комисијата за заразни болести при Министерството за здравство.

Изборот на видот на лековите, нивното дозирањето според возраста, начинот на апликација на лекот и времетраењето на хемиопрофилактиката против менингококен менингит се во согласност со пропишаните критериуми во Правилникот.

4. Хемиопрофилактика против скарлатина

Хемиопрофилактика против скарлатина се спроведува во времетраење од 10 дена и е задолжителна:

1. Кај деца, во семејства во кои некој член од семејството има анамнеза на ревматска треска, а кои живеат во лоши социјални услови

2. При појава на скарлатина или стрептококен тонзилофарингит во колективи, по претходна консултација и препорака на епидемиолошката служба при надлежниот ЦЈЗ/ПЕ за своето подрачје и ЦЈЗ- Скопје за град Скопје.

Хемиопрофилактиката се врши со давање на пеницилински препарат, а кај лица преосетливи на пеницилин се дава еритромицин.

5. Хемиопрофилактика против други заразни заболувања

Хемиопрофилактика по епидемиолошки индикации, може да се спроведува и против други заразни заболувања, кај лица изложени на тие заразни заболувања, а врз основа на препораките на епидемиолошката служба на надлежниот ЦЈЗ/ПЕ за своето подрачје, ЦЈЗ- Скопје за град Скопје и ИЈЗ за територијата на Република Северна Македонија.

V.3. ИМУНИЗАЦИЈА И ХЕМИОПРОФИЛАКСА ПРОТИВ ЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ ВО ПОСЕБНИ УЛОВИ И ПРИ ВОНРЕДНИ СОСТОЈБИ

Имунопрофилактика и хемиопрофилактика на населението може да се спроведува и за други заразни болести и тоа во случај на вонредни состојби, како што се природни и други несреќи, изложеност или сомнение на изложеност на заразни болести, тероризам со биолошки агенси и друго.

Имунопрофилактика и хемиопрофилактика во вакви случаи, на предлог на Комисијата за заразни болести при Министерството за здравство, се одредуваат од страна на Министерот за здравство.

Со појавата на новиот Корона вирус во Кина и негово глобално проширување, СЗО на 30.1.2020 година најнапред прогласи јавно-здравствена итна состојба од меѓународно значење (PHEIC – Public Health Emergency of International Concern) согласно Меѓународниот Здравствен правилник (МЗП), за потоа на 11.3.2020 година да прогласи КОВИД-19 пандемија во светот. Со цел заштита на јавното здравје во услови на постоење на пандемија и заради спречување на понатамошно ширење и сузбивање на корона вирусот, Владата на Република Северна Македонија прогласи кризна состојба на територијата на државата.

Светската здравствена организација, покрај нефармацевтски превентивни мерки: носење заштитна маска (лична заштитна опрема), одржување на физичка дистанца и хигиена на рацете препорачува и вакцинација против КОВИД-19.

Откако вакцините ќе бидат одобрени од страна на релевантните институции и истите ќе бидат достапни за употреба, препорака на СЗО е да се спроведе вакцинација на 20% од населението во текот на првата година.

VI. Индикатори

За оценување на успешноста на предвидените активности со Програмата, ќе се користат следните индикатори на успешноста:

- Опфат над 95% од подлежащата популација за сите видови задолжителни вакцини на национално и регионално ниво и над 90% на локално ниво;

- Тромесечни извештаи за спроведена имунизација на подрачјето на Центрите за јавно здравје/Подрачните единици

- и Центарот за јавно здравје Скопје, по истекот на првото и третото тромесечје, се доставуваат до ИЈЗ;

- Шестмесечен извештај за спроведената имунизација на подрачјето на Центрите за јавно здравје/Подрачните единици и Центарот за јавно здравје

- Скопје, по истекот на шестмесечјето, се доставуваат до ИЈЗ;

- Шестмесечен табеларен извештај за спроведената имунизација во Република Северна Македонија, изготвен од ИЈЗ, со опфат по видови вакцини и територијална распределба по Центри за јавно здравје/Подрачните единици;

- Годишен извештај за спроведената имунизација на подрачјето на Центрите за јавно здравје/Подрачните единици и Центар за јавно здравје Скопје доставен до ИЈЗ, со опфат по видови вакцини и територијална распределба;

- Годишен табеларен извештај за спроведената имунизација во Република Северна Македонија, изготвен од ИЈЗ, со опфат по видови вакцини и територијална распределба по Центри за јавно здравје/Подрачни единици;

- Годишен извештај за спроведената имунизација во Република Северна Македонија со епидемиолошки коментар, изготвен од ИЈЗ, со опфат по видови вакцини и територијална распределба по Центри за јавно здравје/Подрачни единици;

- Теренските посети и увиди во вакциналните пунктови во републиката со цел надзор и контрола на спроведувањето на имунизацијата од сите аспекти и изготвени информации за состојбата на теренот, со констатации и предлог-мерки.

VII. Финансирање на програмата

Програмата ќе се реализира во рамките на средствата одобрени од Буџетот на Република Северна Македонија за 2021 година во висина од 805.000.000,00 денари.

Исплата за неизмирени обврски за набавка на вакцини од 2020 година, ќе се подмират од оваа програма.

Од Буџетот на Република Северна Македонија за 2021 година ќе се обезбедат финансиски средства за набавка на потребните количини на вакцините за 2021 година во висина од 415.000.000,00 денари.

Набавените вакцини од страна на Министерството за здравство, ќе се дистрибуираат од страна на добавувачите до овластените здравствени установи-извршители, врз основа на доставени списоци од Министерството за здравство согласно искажаните потреби од вакцини на здравствените установи.

Финансиските средства потребни за набавка на вакцините се доставуваат до најповолните добавувачи на вакцини, по достава и прием на вакцините.

Вакцини и серуми по клинички и епидемиолошки индикации за заштита и лекување на пациенти, или за заштита на свои вработени лица, ги обезбедуваат јавните здравствени установи од сопствени буџети.

Финансиските средства за обезбедување на вакцини и хемиопрфилактички средства за спроведување на имунизацијата на патници во меѓународниот сообраќај ги обезбедуваат институциите овластени за вршење на оваа вакцинација.

Преостанатите средства обезбедни од Буџетот на Република Северна Македонија во висина од 390.000.000,00 денари се наменети за набавка на КОВИД-19 вакцини, согласно потпишаниот договор за набавка на вакцините, со моделот на Обврзувачка набавка (Committed Purchase).

VIII. Извршители на Програмата

Активностите предвидени со оваа програма ќе ги спроведуваат превентивните тимови при здравствените домови во Република Северна Македонија, Универзитетската Клиника за инфективни болести и фебрилни состојби и Универзитетската Клиника за детски болести, инфективните одделенија при Општите и Клиничките болници во Република Северна Македонија, други здравствени установи во Република Северна Македонија овластени за вршење на вакцинација, како и Центрите за јавно здравје и нивните подрачни единици и ИЈЗ и ДСЗИ кои се надлежни за спроведување на надзор и контрола на активностите предвидени со оваа програма.

IX. Доставување на годишни извештаи и рокови

Центрите за јавно здравје/Подрачните единици и Центарот за јавно здравје Скопје, збирните годишни извештаи за спроведената имунизација на својата територија ги доставуваат до ИЈЗ, а за спроведена имунизација против туберкулоза до Институтот за белодробни заболувања и туберкулоза до 15.2.2021 година, за спроведената имунизација во 2020 година.

ИЈЗ ги обработува и евалуира прибраните годишни извештаи, изготвува посебна анализа и извештај за состојбата со спроведената имунизација во 2020 година и опфатот со одделни вакцини на локално, регионално и национално ниво во Републиката и овој извештај го

доставува до Министерството за здравство, Фондот за здравствено осигурување на Република Северна Македонија, ДСЗИ и други надлежни институции, до 15.3.2021 година.

Институтот за белодробни заболувања и туберкулоза доставува годишен извештај за спроведената имунизација против туберкулоза на територијата на Република Северна Македонија, најдоцна до 15.03.2021 година.

Х. Следење на реализација на Програмата (мониторинг и евалуација)

Реализација на Програмата ќе биде перманентно следена од страна на епидемиолошките служби при Центрите за јавно здравје/Подрачните единици (координатори за имунизација) и ДСЗИ, како и од страна на Одделението за контрола и надзор на имунизацијата при ИЈЗ.

Интензитетот на следењето ќе се спроведува на месечно ниво, од страна на ЦЈЗ/ПЕ, а квартално од страна на ИЈЗ и ДСЗИ.

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 40-57/1
12 јануари 2021 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Северна Македонија,
Зоран Заев, с.р.

143.

Врз основа на член 16 став 2 и 3 од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр.43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14, 132/14, 188/14, 10/15, 61/15, 154/15, 192/15, 17/16, 37/16, 20/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.101/19, 153/19 и 180/19) и член 63 точка 7 од Законот за здравственото осигурување („Службен весник на Република Македонија“ бр.25/00, 96/00, 50/01, 11/02, 31/03, 84/05, 37/06, 18/07, 36/07 82/08, 98/08, 06/09, 67/09, 50/10, 156/10, 53/11, 26/12, 16/13, 91/13, 187/13, 43/14, 44/14, 97/14, 112/14, 113/14, 188/14, 20/15, 61/15, 98/15, 129/15, 150/15, 154/15, 192/15, 217/15, 27/16, 37/16, 120/16, 142/16, 171/17 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.275/19), Владата на Република Северна Македонија, на седницата, одржана на 12 јануари 2021 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА НА ЛИЦА СО ДУШЕВНИ РАСТРОЈСТВА ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ЗА 2021 ГОДИНА

ВОВЕД

Проблемите во менталното здравје стануваат се поочигледни во светот. Тие претставуваат сериозен и сложен социо-медицински, но и општествен проблем, со бројни здравствени, социјални и економски последици по поединецот, семејството и општеството во целост.

Овие заболувања имаат економско влијание на општеството и големо влијание на квалитетот на животот, како на поединците, така и на нивните семејства, а стануваат се поочигледни, како во светот така и кај нас.

Околу 20% од вкупниот број на пациентите во примарната здравствена заштита имале едно или повеќе ментални заболувања. До 2025 година се очекува процентот на менталните заболувања да се зголеми до 50 %.

Ефикасното решавање на овие проблеми не е можно само со имплементација на здравствените мерки, туку е потребен сеопфатен, интегративен пристап со учество на програмски организирани активности на различни субјекти во општеството, во чија надлежност се ресорни институции и установи, со особен акцент на социјалниот сектор.

Значаен момент е и трендот на сè поголем број случаи на суицид во Република Северна Македонија.

МЕРКИ И АКТИВНОСТИ НА ПРОГРАМАТА, ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ И ИНДИКАТОРИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМСКИТЕ ЦЕЛИ

1) Згрижување и лекување на лицата кои се сместени во психијатриските установи со изречена мерка од надлежен суд „задолжително лекување и чување во психијатриска установа“.

Во психијатриските болници се лекуваат околу 150 лица со изречена судска мерка. За овие пациенти, болниците не се во можност да обезбедат средства и согласно Законот за извршување на санкции, трошоците за здравствената заштита на овие лица ги обезбедува Министерството за здравство преку соодветна програма.

Пациентите кои се со изречена мерка од суд „задолжително лекување и чување“, се лекуваат и згрижуваат во трите психијатриски болници и тоа: околу 60 пациенти во ЈЗУ Психијатриска болница Демир Хисар, околу 50 пациенти во ЈЗУ Психијатриска болница „Скопје“ Скопје и околу 40 пациенти во ЈЗУ Психијатриска болница „Негорци“ Гевгелија.

Со оглед на фактот дека бројката на лицата со изречена мерка од суд „задолжително лекување и чување“ не претставува константна категорија и истата подлежи на варијации во болестите и бројот на пациентите, не е можно да се предвиди апсолутно точен број на заболелите и затоа е можен трансфер на средствата од една во друга позиција.

2) Обезбедување на партиципација за дневно болничко лекување на пациенти во Центрите за ментално здравје

Во Република Северна Македонија околу 750 душевни болни пациенти се лекуваат дневно-болнички во следните Центри за ментално здравје:

- 3 (три) Центри за ментално здравје на територијата на град Скопје во рамки на ЈЗУ Психијатриска болница „Скопје“ – Скопје,

- Центар за ментално здравје во рамки на ЈЗУ УК за психијатрија Скопје,

- Центар за ментално здравје во рамки на ЈЗУ КБ Тетово,

- Центар за ментално здравје во рамки на ЈЗУ ЗД Струмица,

- Центар за ментално здравје во рамки на ЈЗУ ОБ Гевгелија,

- Центар за ментално здравје Демир Хисар во рамки на ЈЗУ Психијатриска болница Демир Хисар и

- Центар за ментално здравје Прилеп во рамки на ЈЗУ Психијатриска болница Демир Хисар.

3) Развој на центрите за ментално здравје како во-институционална форма на лекување.

Душевните растројства опфаќаат широк круг на заболувања, вклучувајќи ги органските, симптоматските, невротските, растројствата во расположението (афективни растројства), шизофрениите, шизотипните и на-лудничавите растројства, душевната заостанатост и другите душевни растројства.

Светските искуства покажуваат дека кај повеќе од една половина од вкупно дијагностицираните лица, овие растројства добиваат хроничен тек, т.е периодите на подобрување се заменуваат со периоди на влошување и повторна појава на знаците на растројството. Поради природата на болеста, но далеку повеќе како резултат на општествениот став и предрасуди, во кои доминира неприфатеност, маргинализација и отфрлање, голем број лица со душевни растројства остануваат долготрајно, па дури и доживотно хоспитализирани, при што се создава таканаречен хоспитализам.

Поради наведените состојби, во изминатиот период, третманот на овој сериозен социо-медицински проблем беше скоро целосно препуштен на медицинските, т.е психијатриските институции и се одвиваше на товар на здравството и здравственото осигурување, давајќи скромни резултати.

Имено, долготрајниот болнички третман во психијатриските установи, во изминатиот период, од една страна беше поврзан со значителни финансиски средства кои претежно беа на товар на здравственото осигурување, а од друга страна придонесуваше долготрајно болнички третираните лица да бидат дополнително стигматизирани, маргинализирани и социјално исклучени. Ваквата хоспитализација предизвикуваше и дополнително влошување на здравствената состојба.

Ваквиот пристап се покажа како недоволно ефикасен, економски неоправдан и не успеа да обезбеди похуман пристап и третман на лицата со душевни растројства во нивната социјална средина.

Следејќи ги и препораките на СЗО, во Република Северна Македонија се премина кон зајакнување на достапноста на овие услуги преку развивање на различни форми на вонболнички третман во локалната заедница, содржани во т.н центри за ментално здравје во заедницата, со целосен сеопфатен дневно-болнички третман на пациентите. За целосно, адекватно,

навремено, ефикасно и економично решавање на овие проблеми неопходно е вклучување на целата општествена заедница, пред се преку соодветните институции и установи во рамките на ресорните министерства, а во тес-на соработка и координација со сите останати заинтересирани субјекти.

Во план е и отварање на нови центри за ментално здравје во Кичево и Битола, кои ќе функционираат во соработка со ЈЗУ Психијатриска болница Демир Хисар, како и Центар за ментално здравје во Штип кој ќе функционира во рамки на ЈЗУ Клиничка болница Штип. Овие активности се во надлежност на Министерството за здравство и не побаруваат финансиски средства.

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Цели на оваа програма се:

- обезбедување на здравствена заштита и згрижување на пациентите кои се со од надлежен суд изречена мерка „задолжително лекување и чување“;
- обезбедување на здравствена заштита на близу 750 пациенти кои се лекуваат во центрите за ментално здравје низ Републиката,
- развивање на различни форми на вонинституционално и вон-болничко лекување.

ИЗВРШИТЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Извршители на Програмата се:

- 1) Здравствените установи кои ги лекуваат лицата со изречена мерка „задолжително лекување и чување“ (ЈЗУ Психијатриска болница „Скопје“ Скопје, ЈЗУ Психијатриска болница „Негорци“ Гевгелија и ЈЗУ Психијатриска болница Демир Хисар).
- 2) Јавните здравствени установи кои имаат центар за ментално здравје како организациона единица.
- 3) Универзитетската клиника за психијатрија, Здружение на психијатри на Република Северна Македонија и Здружение на психолози на Република Северна Македонија, Комисија за ментално здравје формирана од министерот за здравство.

НАЧИН НА ФАКТУРИРАЊЕ НА УСЛУГИТЕ

Министерството за здравство месечно ќе ги распределува средствата на здравствените установи извршители на активностите врз основа на доставени фактури и извештаи за реализација на активностите содржани во Програмата.

ПОТРЕБНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА

1) Финансиските трошоци за обезбедување на болничка здравствена заштита на душевно болните лица кои се со изречена мерка од суд „задолжително лекување и чување“ опфаќаат:

- болнички ден (сместување и исхрана во стандардни болнички услови) за стационарни пациенти,
- лекување со спроведување на дијагностички процедури и рехабилитациони мерки,

- лекови кои се наоѓаат на болничката листа,
- потрошен материјал за ординирање на терапијата,
- психосоцијален третман на пациентите како и
- помош и нега на пациентите.

2) Финансиските трошоци плаќање на партиципација за лекување на пациентите кои ги посетуваат центрите за ментално здравје.

3) Финансиски трошоци за подмирување на неизмирени обврски од Програмата за здравствена заштита на лица со душевни растројства во Република Северна Македонија за 2020 година.

Здравствените установи кои се извршители на овие активности од Програмата, најдоцна до 15.1.2022 година да достават до Министерството за здравство извештаи за реализираните мерки и активности во 2021 година.

За реализација на мерките и активностите предвидени со Програмата за здравствена заштита на лица со душевни растројства во Република Северна Македонија за 2021 година потребни се следните средства:

		Износ
1.	Судски случаи (лица со изречена мерка задолжително чување и лекување)	50.000.000,00 денари
2.	Партиципација за пациентите кои се лекуваат во центрите за ментално здравје	5.000.000,00 денари
3.	Неизмирени обврски од 2020 година	10.000.000,00 денари
	ВКУПНО:	65.000.000,00 денари

Оваа програма ќе се реализира во обем и содржина на средствата одобрени од Буџетот на Република Северна Македонија за 2021 година во висина од 65.000.000,00 денари од кои 40.000.000,00 денари од основниот буџет и 25.000.000,00 денари од буџетот за самофинансирачки активности на Министерството за здравство.

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 40-63/1
12 јануари 2021 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Северна Македонија,
Зоран Заев, с.р.

144.

Врз основа на член 16 став 2 и 3 од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр.43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14, 132/14, 188/14, 10/15, 61/15, 154/15, 192/15, 17/16, 37/16 и 20/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.101/19, 153/19, 180/19 и 275/19), Владата на Република Северна Македонија, на седницата, одржана на 12 јануари 2021 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНТИВНИ МЕРКИ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА ТУБЕРКУЛОЗАТА КАЈ НАСЕЛЕНИЕТО ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ЗА 2021 ГОДИНА

I. ВОВЕД

Туберкулозата се уште претставува глобален медицински проблем пред се во неразвиените земји и земјите во развој. Денес, една третина од светската по-

пулација е инфицирана со туберкулозниот бацил. Кај 10% од инфицираните во текот на животот се развива болест. Според податоците на Светската здравствена организација, секоја година во светот се регистрираат над осум милиони нови случаи на туберкулоза а умираат над два милиони. Појавата на резистентни форми на туберкулоза чиј број континуирано се зголемува, е една од причините која придонесува за големината на проблемот со туберкулозата. Денес во светот има приближно половина милион заболени од резистентни форми на туберкулоза. Епидемијата на ХИВ/СИДА во светот придонесе за значително зголемување на бројот на болни од туберкулоза. ХИВ инфекцијата е најмоќен познат фактор што овозможува прогресија на туберкулозната инфекција во болест. Фактори кои претставуваат ризик во оваа програма се доцнење со реализација на јавна набавка, доцнење со реализација на активниот скрининг на болни со радиофотографија и нереализација на активностите кои се во надлежност на стационарите, диспанзерите, приватните здравствени установи и патронажата.

Состојбата со КОВИД 19 пандемијата во 2020 година ја наруши контролата на туберкулозата што резултира со намален број на регистрирани болни.

II. СОСТОЈБА ВО ИЗМИНАТИ ГОДИНИ

Од 2007 година кога е воспоставена електронската база на податоци за болните од туберкулоза, наваму туберкулозата во Република Северна Македонија е во континуирано опаѓање што е прикажано на Графикон 1:

Бројот на мултирезистентни форми на туберкулоза варира од 2 до 3 случаи на годишно ниво. Коинфекцијата на туберкулоза и ХИВ во периодот 2007-2020 година е регистрирана кај пет лица. Покрај подобрувањето на епидемиолошките параметри, лошата социјално економска состојба поради невработеноста, сиромаштијата, стигмата и големиот број на хронични незаразни болести може да придонесат проблемот со туберкулозата и натаму да перзистира. Ова наметнува потреба од постојана активност од надлежните институции одговорни за контрола на болеста.

III. МЕРКИ КОИ ТРЕБА ДА СЕ ПРЕЗЕМАТ ЗА ПОДОБРУВАЊЕ НА СОСТОЈБИТЕ

Со цел што поуспешна контрола на туберкулозата во Република Северна Македонија, намалување на ризикот од ширење на инфекцијата, особено онаа предизвикана од резистентни соеви на Микобактериум туберкулозис, спречување на коинфекција меѓу туберкулозата со ХИВ инфекцијата, неопходно е да се превземат сите расположиви превентивни мерки кои придонесуваат за рано откривање и спречување на болеста. Сепак најдобра превентивна мерка е правилно и навремено лекување на секој болен од туберкулоза со што се прекинува ланецот на ширење на инфекцијата.

IV. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Целите на оваа програма се зацртани со секоја програмска активност.

1.1. Активно пронаоѓање на случаи на туберкулоза кај ризични групи со селективна радиофотографија:

Со цел рано откривање на болните од туберкулоза и други неспецифични белодробни заболувања се врши селективно радиофотографско снимање на лица кај кои постои поголема опасност од заболување од туберкулоза. Тоа се лица кои спаѓаат во т.н. ризични групи: затвореници, болни во психијатриски болници, привремено раселени лица, бездомници, лица во домови за стари, популација со поголема стапка на заболување од туберкулоза во однос на националата (Роми), подрачја со поголема стапка на заболување од туберкулоза, корисници на дроги и сл. Со радиофотографија во 2021 година ќе бидат опфатени 3000 лица. По извршената активност се изготвува Извештај.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

1.2. Дообработка на сомнителни рентген наоди:

Цел на активноста е прегледаните лица со радиофотографско снимање со сомнителни рентгенолошки наоди да се обработат со дополнителни иследувања. Во 2021 година се планира со дообработка да бидат опфатени 100 лица. По извршената дообработка се изготвува лекарски извештај за состојбата на пациентот по извршените прегледи.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

2. Трошоци за скрининг на сомнителни за туберкулоза (партиципација)

Како контакти се испитуваат:

- Сите лица кои биле во контакт со болен од микроскопски позитивна туберкулоза

- Родителите и другите членови на семејството на болно дете (до 14 годишна возраст)

Минимум испитувања за преглед на контакти:

- Возрасни: рентгенграфија на бел дроб и директна микроскопија два искашлоци – Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза;

- Деца: испитувањето се состои од туберкулинско тестирање по методата на Манту и квантиферон тест по индикација поставена од лекар, рентгенграфија и директна микроскопија на два искашлоци - Јавна здравствена установа Институт по белодробни заболувања кај децата – Козле;

За испитаните контакти се пополнува формулар кој се доставува во Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза заедно со фактура за партиципација која не е наплатена од пациентот. Врз основа на фактурите доставени од установите кои ги прегледале контактите ќе биде извршена исплата од Институт за белодробни заболувања и туберкулоза. Со оваа активност се планира да бидат опфатени 600 лица.

Извршители: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза, Јавна здравствена установа Институт по белодробни заболувања кај децата - Козле, другите стационари и диспанзерите за белодробни заболувања и туберкулоза

3. Мониторинг - евалуација и стручно-методолошка помош на здравствените установи кои спроведуваат превенција, дијагноза и лекување на болните од туберкулоза

Со цел да се подобри организацијата на работата, обемот и квалитетот на стручната работа, спроведување на превентивни мерки, водење на медицинската документација за случаите со туберкулоза и сл. се спроведува стручно-методолошка помош на здравствените установи кои спроведуваат превенција, дијагноза и лекување на болните од туберкулоза. Тимот за мониторинг и евалуација го сочинуваат експерти од Институтот. Се мониторира и евалуира еднаш годишно работата на 40 установи и тоа: четири болници, 12 диспанзери, три психијатриски болници, еден специјален завод, 13 казнено-поправни установи и седум микробиолошки лаборатории во Република Северна Македонија. За извршениот стручно-методолошки надзор се изготвува записник кој се потпишува на лице место од присутните при надзорот а потоа се изготвува Извештај со предлог мерки за надминување на идентификуваните проблеми за секоја установа посебно.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

4. Исплата на патни трошоци за болните од туберкулоза и лицата кои биле во контакт со нив и кои се јавиле на контролен преглед во Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза-Скопје и Јавна здравствена установа Институт по белодробни заболувања кај децата-Козле

Со цел за да се постави дијагноза на туберкулоза како и да се спроведат контролни прегледи според препораките на Светската здравствена организација и Европскиот центар за превенција и контрола на болести потребно е сите лица болни од туберкулоза да дојдат на преглед во Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза-Скопје, а де-

цата во Јавна здравствена установа Институт по белодробни заболувања кај децата Козле. Износот на патните трошоци ќе биде исплатен според Одлуката за исплата на патни трошоци на болните од туберкулоза во тек на лекувањето и на лицата кои биле во контакт со нив донесени од страна на Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза - Скопје, врз основа на член 35 од статутот на Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза Скопје. Се планира со оваа активност да бидат опфатени 160 болни и 400 контакти.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза-Скопје и Јавна здравствена установа Институт по белодробни заболувања кај децата-Козле

5. Работилница за туберкулоза за специјалисти со акредитација

Со цел освежување и надополнување на знаењата како и практично да се примени наученото, еднаш годишно се организира предавање за најмногу 25 специјалисти кои работат со туберкулоза. Работилницата е акредитирана од Македонското лекарско друштво и Лекарската комора на Република Северна Македонија

Извршител: Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

6. Работилница за туберкулоза за медицински сестри

Со цел освежување и надополнување на знаењата како и практична примена на наученото, еднаш годишно се организира предавање за 40 медицински сестри.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

7. Работилница за туберкулоза за доктори од примарната здравствена заштита со акредитација

Со цел за поактивно вклучување во контролата на туберкулозата на докторите од Примарната здравствена заштита еднаш годишно се одржува работилница за туберкулоза со учество до 25 доктори. Работилницата е акредитирана од Македонското лекарско друштво и Лекарската комора на Република Северна Македонија.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

8. Работилница за туберкулоза на медицински и немедицински кадри од казнено-поправни установи и психијатриски болници

Еднаш годишно се организира едукација за туберкулоза за вработениот медицински и немедицински персонал од казнено-поправните установи и психијатриските болници со цел подигање на нивото на знаење за туберкулозата и примена на Протоколот за контрола на туберкулозата во овие установи. На работилницата треба да учествуваат до 20 лица.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

9. Работилница за практичен пристап кон болестите на респираторниот систем наменета за специјалисти и доктори од општа пракса со акредитација

Со цел подобрување на пристапот на докторите кон болестите на респираторниот систем и туберкулозата планирано е еднаш годишно - советување, освежување на знаењата и стекнување на нови вештини за специјалистите и докторите од општа пракса. На работилницата се планира да учествуваат до 30 доктори. Работилницата е акредитирана од страна на Македонското лекарско друштво и Лекарската комора на Република Северна Македонија.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

10. Доброволно доверливо советување и ХИВ тестирање на лица болни од туберкулоза

Сите лица со дијагностицирана туберкулоза пред почеток на лекувањето задолжително се советуваат и тестираат за ХИВ според Протоколот за доброволно доверливо советување и ХИВ тестирање. Во 2021 година се планира да бидат советувани и тествани 100 лица.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза, диспанзерите и стационарите.

11. Работилница за БЦГ имунизација, манту тест и лекување на латентна туберкулозна инфекција

Оваа работилница има за цел да го подобри пристапот на вработените во дијагноза и лекување на латентната туберкулозна инфекција од центрите за имунизација и установите за белодробни заболувања и туберкулоза (лекари и медицински сестри). Се планира да бидат опфатени 30 здравствени работници.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

12. ДОТ активности

Овие активности имаат за цел непосредно да го контролираат лекувањето на болните од туберкулоза со цел да се спречи прекин и несоработка во тек на лекувањето. По завршената посета односно советување се пополнува формулар на кој се потпишуваат болниот, членовите на неговото семејство и сите присутни. Формуларот се доставува до Централниот регистар за туберкулоза на Јавна здравствена установа Институт за белодробни болести и туберкулоза каде се внесува во електронската база на податоци. Едновременно еден од членовите на семејството кој ја превзема обврската да го контролира болниот додека ги зема лековите и оди на закажаните контроли потпишува изјава за соработка со установата која ја спроведува ДОТ активност. Обрасците со фактура за реализираната активност се доставуваат до Институтот од каде се врши исплата. Планирани се 50 посети/советувања.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза, сите стационари и диспанзери

13. Набавка на тврди подлоги со глицерол Левенштајн Јенсен

За бактериолошка потврда на туберкулозата потребна е набавка на цврсти подлоги Левенштајн Јенсен во количина од 1000 подлоги за Јавна здравствена ус-

танова Институт за белодробни заболувања и туберкулоза, Институт по белодробни заболувања кај децата Козле - Скопје и микробиолошката лабораторија во Битола.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

14. Набавка на медицинска опрема

Набавка на медицинска опрема за потребите на Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза-Скопје.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

15. Набавка на суплемент компатибилен за БАКТЕК МИГИТ 960 ББЛ или еквивалент

Суплементот се користи како дел од анализата на БАКТЕК, а негова улога е да го инхибира растот на контаминираните бактерии во подлогата Бактек Мигит.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

16. ББЛ кит компатибилен за БАКТЕК МИГИТ или еквивалент

Овој кит содржи реагенси кои се користат за обработка (лиза и деконтаминација) на спутумот како дел од процедурата при засадување на течни и цврсти подлоги

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

17. Набавка на имунохроматографски тест за идентификација на Микобактериум туберкулозис на ниво на спедиес од култура компатибилен на Капилиа туберкулозис

За разграничување на типичните од атипичните микобактерии потребно е да се направи идентификација. Потребни се околу 25 теста за идентификација.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

18. Набавка на тестови за симултана детекција на туберкулоза и резистенција на рифампицин компатибилен на Експерт МТБ/Риф „или еквивалент,“

Експерт МТБ/Риф е еден од молекуларните тестови за дијагноза на туберкулоза кој е во примена во Институтот од 2014 година. За 2021 година има потреба од набавка на 1150 теста. Тестот се изведува само во националната референтна лабораторија.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

19. Набавка на Елиса тест кит за одредување на туберкулозна инфекција

За дијагноза на латентна туберкулозна инфекција има потреба од набавка на 500 теста за 2021 година. Тестот се работи во Националната референтна лабораторија во Институтот за белодробни заболувања и туберкулоза и во Јавна здравствена установа Институт по белодробни заболувања кај децата - Козле.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

20. Набавка на реагенси за одредување на осетливост на анти-туберкулозни лекови од прва и втора линија компатибилен со Бактек 960 или еквивалент.

Во 2021 година потребно е да се набават 250 тестови на осетливост на анти-туберкулозни лекови. Тука се вклучени реагенси за тестирање на осетливост на Рифампицин, Изониазид, Етамбутол, Стрептомицин и Пиразинамид. Тестот се изведува само во националната референтна лабораторија.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

21. Набавка на потрошен материјал компатибилен за ХАИН тест

За типизација на атипичните микобактерии како и тест на резистенција на анти-туберкулозици од втора линија потребно е да се набават шест кутии по 12 теста, вкупно 72. Тестот се изведува само во националната референтна лабораторија.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

22. Набавка на анти-туберкулозни лекови од прва линија за лекување на новорегистрираните случаи на туберкулоза

Набавката на анти-туберкулозици од прва линија има за цел да спречи ширењето на туберкулозата преку лекување на сите новорегистрирани случаи на туберкулоза според стандардни режими на лекување препорачани од Светската здравствена организација. Лековите се наменети за лекување на сите болни од туберкулоза во диспанзерите и стационарите. Во 2021 година потребно е да се издвојат 3 500 000,00 денари за реализација на оваа активност

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

23. Набавка на анти-туберкулозици од втора линија за лекување на болни со резистентни форми на туберкулоза

Оваа активност има за цел да го спречи ширењето на резистентните форми на туберкулоза, чие лекување е долготрајно, скапо и честопати неуспешно. Иако бројот на мулти и полирезистентни форми на туберкулоза во Република Северна Македонија не е голем, сепак, неопходно е да се превземат сите превентивни мерки за спречување на појава на овие форми на туберкулоза. Нелекувањето на овие болни претставува можност за ширење на инфекција со тешки форми на болеста чие лекување трае најмалку две години со неизвесен исход и последици од лекувањето. Годишно во Република Северна Македонија се регистрираат два-три нови случаи на мулти или полирезистентна туберкулоза. Резистентните форми на туберкулоза (РР, мулти и полирезистентните) се лекуваат исклучиво во Институтот. Набавка и чувањето на лекови за овие форми на туберкулоза се врши од страна на Институтот врз основа на

бројот на лица кои се лекуваат со нив. Во 2021 година потребно е да се издвојат 1 000 000,00 денари за реализација на оваа активност

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

24. Набавка на лекови за купирање на нус ефектите од антитуберкулотската терапија

Со цел купирање на нус ефектите од антитуберкулотската терапија потребна е набавка на хапатопротектори, антихистаминици и Б комплекс за околу 150 лица. Планирано е за реализација на оваа активност да се потрошат 100 000,00 денари.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

25. Набавка на рентген филмови

За Институтот потребно е да се набават 500 (пет пакувања по 100 рентген филмови) филма за контролни прегледи на болните од туберкулоза, како и за скрининг на сомнителни и лица кои биле во контакт со болен.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

26. Набавка на медицински потрошен материјал и лабораториски материјал

За потребите на лабораториите за дијагноза на туберкулоза потребно е да се набави медицински и лабораториски потрошен материјал во вредност од 60.000,00 денари

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

27. Обезбедување на лична опрема за контрола на инфекција - набавка на респиратори

За лицата кои се во непосреден контакт со болни од туберкулоза во стационарите за белодробни заболувања и туберкулоза во Република Северна Македонија потребна е набавка на маски за лична заштита-респиратори. Респираторите се наменети за Институтот и стационарите за белодробни заболувања и туберкулоза. Потребни се 1000 респиратори во 2021 година.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

28. Обезбедување на лична опрема за контрола на инфекција - набавка на маски

За вработените во стационарите и диспанзерите потребна е набавка на средства за лична заштита-хируршки маски во количина од 30.000 парчиња. Маските се наменети за персоналот и болните од туберкулоза во установите за белодробни заболувања и туберкулоза.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

29. Обезбедување на лична опрема за контрола на инфекција – набавка на ракавици

За вработените во стационарите и диспанзерите потребна е набавка на средства за лична заштита, ракавици во вкупна количина од 32.700 парчиња. Ракавиците се наменети за персоналот во установите за белодробни заболувања и туберкулоза.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

30. Набавка на услуги за дезинфекција, дезинсекција и дератизација

За задолжителна дезинфекција, дезинсекција и дератизација на Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза поточно на магацинот за лекови и други простории, два пати годишно потребно е да се изврши дезинфекција, дезинсекција и дератизација.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

31. Одржување и надградба на софтверот за електронска обработка на податоците за болните од туберкулоза во Република Северна Македонија

Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза раководи со базата на податоци за случаите на туберкулоза во Република Северна Македонија. Софтверот е лоциран во Институтот и има потреба од континуирано одржување.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

32. Подготовка на материјали и организирање на активности од Програмата

Подготовка на состаноци (контактирање на учесници, подготовка на материјали, умножување), собирање на документи за реализираните активности од програмата, изработка на извештаи и сл.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

33. Набавка на прехранбени и хигиенски пакети за болните од туберкулоза

Со цел успешно лекување на болните од туберкулоза и обезбедување на нивна подршка и подобра соработка во тек на лекувањето потребна е набавка на 700 прехранбени и 700 хигиенски пакети.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

34. Координација и мониторинг на дистрибуција на пакети
Оваа активност подразбира идентификување на пациентите кои треба да примаат прехранбени пакети врз основа на податоците од Централниот регистар за туберкулоза, координирање на активностите околу дистрибуција на прехранбените и хигиенските пакети до 16 диспанзери за белодробни заболувања и туберкулоза како и водење на евиденција за примените пакети.

Извршител: Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза.

V. НОСИТЕЛ НА ПРОГРАМАТА

- Министерство за здравство

ИЗВРШИТЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

- Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза-Скопје;

- Јавна здравствена установа Институт по белодробни заболувања кај децата - Козле;

- Другите стационари;

- Диспанзерите за белодробни заболувања и туберкулоза во Република Северна Македонија;

- Избрани лекари;

- Поливалентна патронажа;

VI. ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА

Табела 1. Финансиски средства за реализација на Програмата

Ред бр.	Опис на активност	Извршител	Индикатор (количина)	Единечна цена	Вкупна цена
1.1.	Активно пронаоѓање на случаи на туберкулоза кај ризични групи со селективна радиофотографија	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	3.000,00	317,00	951.000,00
1.2.	Дообработка на сомнителни рентген наоди	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	100,00	2.900,00	290.000,00
2	Трошоци за скрининг на сомнителни од туберкулоза (партиципација)	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза, Јавна здравствена установа Институт по белодробни заболувања кај децата - Козле, другите стационари и диспанзерите за белодробни заболувања и туберкулоза		120.000,00	120.000,00
3	Мониторинг-евалуација и стручно-методолошка помош на здравствениите установи кои спроведуваат превенција, дијагноза и лекување на болните од туберкулоза	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	40,00	4.700,00	188.000,00
4	Исплата на патни трошоци за болните од туберкулоза и лицата кои биле во контакт со нив и кои се јавиле на контролен преглед во Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза и Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања кај децата	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза и Јавна здравствена установа Институт по белодробни заболувања кај децата Козле	160 болни и 400 лица од контакт со болен	140.000,00	140.000,00

5	Работилница за туберкулоза за специјалисти со акредитација	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	1,00	66.000,00	66.000,00
6	Работилница за туберкулоза за медицински сестри	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	1,00	48.000,00	48.000,00
7	Работилница за туберкулоза за доктори од примарната здравствена заштита со акредитација	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	1,00	48.000,00	48.000,00
8	Работилница за туберкулоза за медицински и немедицински кадри од казнено поправните установи	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	2,00	24.000,00	48.000,00
9	Работилница за практичен пристап кон болестите на респираторниот систем за специјалисти и доктори од општа пракса со акредитација	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	1,00	36.000,00	36.000,00
10	Доброволно доверливо советување и ХИВ тестирање на лица болни од туберкулоза	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза, диспанзерите и стационарите	100,00	240,00	24.000,00
11	Работилница за латентна туберкулозна инфекција, БЦГ имунизација и Манту тест	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	1,00	36.000,00	36.000,00
12	ДОТ активности	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза, сите стационари и диспанзери	50,00	1.000,00	50.000,00

13	Набавка на тврди подлоги со глицерол Левенштајн Јенсен	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	1.000,00	94,00	94.000,00
14	Набавка на медицинска опрема	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза			1.354.300,00
15	Набавка на суплемент компатибилен за БАКТЕК МИГИТ 960 ББЛ или еквивалент	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	3.000,00	93,00	279.000,00
16	ББЛ кит компатибилен за Бактек Мигит или еквивалент	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	3.000,00	20,00	60.000,00
17	Набавка на имунохроматографски тест за идентификација на Микобактериум туберкулозис на ниво на специес од култура компатибилен на Капилиа туберкулозис	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	25,00	900,00	22.500,00
18	Набавка на тестови за симултана детекција на туберкулоза и резистенција на рифампицин компатибилен на Експерт МТБ/Риф или еквивалент	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	1.150,00	2.900,00	3.335.000,00
19	Набавка на Елиса тест кит за одредување на туберкулозна инфекција	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	500,00	2.340,00	1.170.000,00
20	Набавка на реагенси за одредување на осетливост на антитуберкулозистатици од антитуберкулозистатици од прва и втора линија компатибилен на Бактек 960 или еквивалент	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	250,00	480,00	120.000,00

21	Набавка на потрошен материјал компатибилен за ХАИН тест	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	6 кутии x 12 теста	200.000,00	200.000,00
22	Набавка на антитуберкулозици од прва линија за лекување на новорегистрирани случаи на туберкулоза	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	1,00	3.400.000,00	3.400.000,00
2.	Набавка на антитуберкулозици од втора линија за лекување на резистентни форми на туберкулоза	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	1,00	1.000.000,00	1.000.000,00
24	Набавка на лекови за купирање на нус ефектите од антитуберкулотската терапија	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	1,00	100.000,00	100.000,00
25	Набавка на рентген филмови	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	500,00	180,00	90.000,00
26	Набавка на медицински потрошен материјал и лабораториски материјал	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	1,00	60.000,00	60.000,00
27	Обезбедување на лична опрема за контрола на инфекција - Набавка на респиратори	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	1.000,00	160,00	160.000,00
28	Обезбедување на лична опрема за контрола на инфекција - маски	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	30.000,00	5,00	150.000,00
29	Обезбедување на лична опрема за контрола на инфекција-ракавици	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	32.700,00	6,00	196.200,00

30	Набавка на услуги за дезинфекција, дезинсекција и дератизација	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	2,00	12.000,00	24.000,00
31	Одржување и надградба на софтвер за електронска обработка на податоци за пациенти болни од туберкулоза во Република Северна Македонија	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	4,00	30.000,00	120.000,00
32	Подготовка на материјали и организирање на активности од програмата	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	1,00	80.000,00	80.000,00
33	Набавка на прехранбени и хигиенски пакети за болните од туберкулоза	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	700	2.000,00	1.400.000,00
34	Координација и мониторинг на дистрибуција на пакети	Јавна здравствена установа Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	1,00	40.000,00	40.000,00
ВКУПНО					15.500.000,00

Распределбата на средствата од оваа програма ќе ја врши Министерството за здравство, квартално кон извршителите на активностите, врз основа на доставени фактури изготвени според приложените формати за изготвување на фактури. Ќе се врши исплата по склучени договори согласно програмата за туберкулоза и барања за повлекување на средства со уредно пополнети наративни извештаи за имплементација на активностите, прегледи на трошоци, поддржани со останати материјали (фотографии, аудио и видео снимки, написи, списоци на учесници, докази за извршена набавка, договори и друга документација дефинирана во договорите). Извршителите на активностите подготвуваат и доставуваат квартални извештаи во рок од 10 дена по завршување на кварталот до Министерството за здравство.

Извор на средства за реализирање на планираните активности во Програмата за превентивни мерки за спречување на туберкулоза кај населението во Република Северна Македонија за 2021 година е Буџетот на Република Северна Македонија, во висина од 15.500.000,00 денари, од кои 11.000.000,00 денари од основен буџет и 4.500.000,00 денари од сопствени средства на Министерството за здравство.

VII.

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 40-67/1
12 јануари 2021 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Северна Македонија,
Зоран Заев, с.р.

145.

Врз основа на член 44 од Законот за извршување на Буџетот на Република Северна Македонија за 2021 година („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 307/20), член 150-г став (1), член 274 од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија”, бр. 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14, 132/14, 188/14, 10/15, 61/15, 154/15, 192/15, 17/16, 37/16 и 20/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 101/19, 153/19, 180/19 и 275/19), Владата на Република Северна Македонија, на седницата одржана на 12 јануари 2021 година, донесе

ПРОГРАМА

ЗА ЕДУКАЦИЈА НА ЛЕКАРИ И МЕДИЦИНСКИ ПЕРСОНАЛ, ЗА КОФИНАНСИРАЊЕ НА СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈА, ОДНОСНО СУСПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈА НА ЗДРАВСТВЕНИТЕ РАБОТНИЦИ И ЗДРАВСТВЕНИТЕ СОРАБОТНИЦИ ВРАБОТЕНИ ВО ПРИВАТНИ ЗДРАВСТВЕНИ УСТАНОВИ, ДРУГИ ПРАВНИ ЛИЦА И НЕВРАБОТЕНИ, КАКО И ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОБУКИ ЗА ВРШЕЊЕ НА ПРЕГЛЕД НА УМРЕНИ ЛИЦА ЗА 2021 ГОДИНА

I. ВОВЕД

Министерството за здравство се залага за стручно совршување, односно специјализација/супспецијализација на медицинскиот кадар од јавните здравствени установи во Република Северна Македонија со долгорочна цел подигнување на квалитетот на укажувањето на здравствените услуги во државата. Во таа насока се обезбедуваат што е можно поголем број специјализации за македонските доктори, имајќи предвид дека нивната специјализација овозможува и поголема достапност до специјалистички услуги за граѓаните, како и подобра искористеност на медицинската опрема.

Освен овие активности, а со цел стекнување на најнови знаења и примена на најсовремени техники на лекување, подигнување на нивото на стручно знаење и унапредување на квалитетот на здравствените услуги во сите облици на здравствена заштита во секојдневната пракса, како и продуцирање на нови стручни лица во државата, Министерството за здравство преку јавните здравствени установи овозможува ангажирање на еминентни странски лекари и експерти, медицински професионалци од најразлични области од медицината, како и спроведување на едукација на овластени лица за преглед на умрени лица.

II. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Цел на програмата е подигнување на нивото на стручното знаење и унапредување на квалитетот на здравствените услуги преку стекнување на најновите знаења и примена на најсовремени техники на леку-

вање, зголемување на бројот на специјалистички кадри во здравствениот систем, како и обезбедување на обучени лица овластени за преглед на умрени лица на ниво на Република Северна Македонија.

III. ПРОГРАМСКИ АКТИВНОСТИ И ОБЛАСТИ

Со оваа програма предвидени се активности од следните области:

1. СПЕЦИЈАЛИЗАЦИИ, СУСПЕЦИЈАЛИЗАЦИИ НА ЛЕКАРИ ОД РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО СТРАНСТВО

Со оваа програма опфатени се специјализациите, односно супспецијализациите на лекари од јавните здравствени установи од Република Северна Македонија во реномирани медицински центри/факултети/универзитети во странство.

2. АНГАЖИРАЊЕ НА СТРУЧНИ МЕДИЦИНСКИ ЛИЦА ОД СТРАНСТВО

Со оваа програма се опфатени трошоците кои произлегуваат од ангажирањето на стручни медицински лица кои доаѓаат од еминентни центри од странство во текот на 2021 година со цел едукации/практична работа/тренинзи/обука на медицинскиот кадар во јавните здравствени установи во Република Северна Македонија.

Во текот на 2021 години планирано е ангажирање на стручни медицински лица од странство за потребите на следните јавни здравствени установи:

- ЈЗУ Универзитетска клиника за трауматологија, ортопедија, анестезија, реанимација, интензивно лекување и ургентен центар – Скопје
- ЈЗУ Универзитетска клиника за очни болести – Скопје
- ЈЗУ Универзитетска клиника за гинекологија и акушерство – Скопје
- ЈЗУ Универзитетска клиника за неврохирургија – Скопје
- ЈЗУ Универзитетска клиника за торакална и васкуларна хирургија – Скопје
- ЈЗУ Институт за белодробни заболувања кај децата „Козле” – Скопје
- ЈЗУ Институт за судска медицина, криминалистика и медицинска деонтологија – Скопје
- ЈЗУ Градска општа болница 8-ми Септември – Скопје.

3. ЕДУКАЦИИ ВО УСТАНОВАТА МЕДИЦИНСКИ СИМУЛАЦИСКИ ЦЕНТАР СКОПЈЕ

Со оваа програма се опфатени и едукации кои се реализираат во установата Медицински симулациски центар Скопје, кои се наменети за стекнување практични вештини неопходни за стекнување на називот доктор на медицина, дел од процесот на полагање на практичниот дел од стручниот испит, дел од процесот на стекнување на практични вештини за стекнување со

стручно звање специјалист и супспецијалист, дел од полагањето на практичниот дел на специјалистичкиот и супспецијалистичкиот испит и дел од процесот на продолжување на лиценца на докторите на медицина.

Средствата ќе се исплаќаат периодично, согласно потребата и динамиката на реализација на едукациите. Установата Медицински симулациски центар Скопје до Министерството за здравство ќе доставува периодични извештаи за сите едукации извршени во периодот за којшто се известува.

4. КОФИНАНСИРАЊЕ НА СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈА, ОДНОСНО СУСПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈА НА ЗДРАВСТВЕНИТЕ РАБОТНИЦИ И ЗДРАВСТВЕНИТЕ СО-РАБОТНИЦИ ВРАБОТЕНИ ВО ПРИВАТНИ ЗДРАВСТВЕНИ УСТАНОВИ, ДРУГИ ПРАВНИ ЛИЦА И НЕВРАБОТЕНИ

Со оваа програма е опфатена и можноста за кофинансирање на здравствените работници и здравствените соработници, односно дел од надоместокот за овие специјализации се покрива со оваа програма согласно склучени договори.

5. ОБУКА НА ОВЛАСТЕНИ ЛИЦА ЗА ПРЕГЛЕД НА УМРЕНИ ЛИЦА

Програмата за обука на овластени лица за преглед на умрени лица, има за цел да ги оспособи кандидатите за самостоен преглед на умрени лица, утврдување на постоене на промени и/или повреди кои би укажувале на евентуално насилна смрт.

Програмата за обука на лица за преглед на умрени лица се состои од теоретски и практичен дел со вкупно 320 часа, која се спроведува од страна на:

- Институт за судска медицина и форензика во соработка со Институт за епидемиологија и медицинска биостатистика и

- Институт за патолошка анатомија.

IV. ФИНАНСИРАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

Средствата од оваа програма се предвидени за спроведување на активности од следните области:

1. Во областа Специјализации, супспецијализации на лекари од Република Северна Македонија во странство, предвидени финансиски средства за:

1.2. Трошоци кои произлегуваат од специјализациите/супспецијализациите во странство согласно склучени договори и решенија: надомест за школарина и полагање специјалистички испит, месечен надомест за престој во износ од 500 евра, патни трошоци, сместување и др.,

1.3. Дополнителни трошоци кои произлегуваат од законските прописи од земјата каде се спроведува специјализацијата/супспецијализацијата со доставување на соодветен документ.

2. Во областа Ангажирање на стручни медицински лица од странство, предвидени се финансиски средства за:

2.1. Трошоци за ангажирање на странски доктори од областа на ортопедија, трауматологија, невромониторинг и спортски трауматизам за надоместок на едукации/практична работа/тренинзи/обука, кои се исплаќаат по доставена фактура, извештаи и изјава за спроведени едукации/практична работа/тренинзи/обука од страна на ЈЗУ Универзитетска клиника за трауматологија, ортопедија, анестезија, реанимација, интензивно лекување и ургентен центар – Скопје, до Министерство за здравство, а согласно Одлуката за утврдување на надоместокот за ангажирање на странски лекари, донесена од министерот за здравство, во вкупен годишен износ до 3.500.000,00 денари;

2.2. Трошоци за ангажирање на странски доктори од областа на офталмологија за надоместок за едукации/практична работа/тренинзи/обука, кои се исплаќаат по доставена фактура, извештаи и изјава за спроведени едукации/практична работа/тренинзи/обука од страна на ЈЗУ Универзитетска клиника за очни болести – Скопје, до Министерство за здравство, а согласно Одлуката за утврдување на надоместокот за ангажирање на странски лекари, донесена од министерот за здравство, во вкупен годишен износ до 2.200.000,00 денари;

2.3. Трошоци за ангажирање на странски доктори од областа на педијатрија, неонатологија за надоместок на едукации/практична работа/тренинзи/обука, кои се исплаќаат по доставена фактура, извештаи и изјава за спроведени едукации/практична работа/тренинзи/обука од страна на ЈЗУ Универзитетска клиника за гинекологија и акушерство – Скопје, до Министерство за здравство, а согласно Одлуката за утврдување на надоместокот за ангажирање на странски лекари, донесена од министерот за здравство, во вкупен годишен износ до 3.960.000,00 денари;

2.4. Трошоци за ангажирање на странски доктори од областа на неврохирургијата (ендоваскуларната неврохирургија, спинална неврохирургија и ендоскопија на хипофиза) за надоместок на едукации/практична работа/тренинзи/обука, кои се исплаќаат по доставена фактура, извештаи и изјава за спроведени едукации/практична работа/тренинзи/обука од страна на ЈЗУ Универзитетска клиника за неврохирургија, до Министерство за здравство, а согласно Одлуката за утврдување на надоместокот за ангажирање на странски лекари, донесена од министерот за здравство, во вкупен годишен износ до 2.000.000,00 денари;

2.5. Трошоци за ангажирање на странски доктори од областа на торакална и васкуларна хирургија (за воведување на минимум инвазивна техника – ВАТС процедура) за надоместок на едукации/практична работа/тренинзи/обука, кои се исплаќаат по доставена фактура, извештаи и изјава за спроведени едукации/практична работа/тренинзи/обука од страна на ЈЗУ Универзитетска клиника за торакална и васкуларна хи-

рургија-Скопје до Министерство за здравство, а согласно Одлуката за утврдување на надоместокот за ангажирање на странски лекари, донесена од министерот за здравство, во вкупен годишен износ до 2.000.000,00 денари;

2.6. Трошоци за ангажирање на странски доктори за развој на центарот за цистична фиброза за надоместок за едукации/практична работа/тренинзи/обука, кои се исплаќаат по доставена фактура, извештаи и изјава за спроведени едукации/практична работа/тренинзи/обука од страна на ЈЗУ Институт за белодробни заболувања кај децата „Козле“ до Министерство за здравство, а согласно Одлуката за утврдување на надоместокот за ангажирање на странски лекари, донесена од министерот за здравство, во вкупен годишен износ до 2.000.000,00 денари;

2.7. Трошоци за ангажирање на странски доктори за развој на Институтот за судска медицина, криминалистика и медицинска деонтологија за надоместок за едукации/практична работа/тренинзи/обука, кои се исплаќаат по доставена фактура, извештаи и изјава за спроведени едукации/практична работа/тренинзи/обука од страна Институтот за судска медицина, криминалистика и медицинска деонтологија до Министерство за здравство, а согласно Одлуката за утврдување на надоместокот за ангажирање на странски лекари, донесена од министерот за здравство, во вкупен годишен износ до 1.600.000,00 денари;

2.8. Трошоци за ангажирање на странски доктори од областа на офталмологија и оториноларингологија за надоместок за едукации/практична работа/тренинзи/обука, кои се исплаќаат по доставена фактура, извештаи и изјава за спроведени едукации/практична работа/тренинзи/обука од страна ЈЗУ Градска општа болница 8-ми Септември – Скопје, до Министерство за здравство, а согласно Одлуката за утврдување на надоместокот за ангажирање на странски лекари, донесена од министерот за здравство, во вкупен годишен износ до 2.000.000,00 денари.

3. Во областа Едукации во установата Медицински Симулациски Центар – Скопје, предвидени се финансиски средства за:

3.1. Трошоци за едукации кои се реализираат во установата Медицински симулациски центар Скопје по доставени периодични извештаи за сите едукации извршени во периодот во висина од 6.000.000,00 денари, согласно утврдениот ценовник на установата.

4. Во областа Кофинансирање на специјализација, односно супспецијализација на здравствените работници и здравствените соработници вработени во приватни здравствени установи, други правни лица и невработени, предвидени се финансиски средства за:

4.1. Трошоци за покривање на дел од средствата за спроведување на специјализацијата, односно супспецијализацијата и за полагање на специјалистички, однос-

но супспецијалистички испит на здравствените работници и здравствените соработници преку кофинансирање на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Медицински факултет Скопје и Универзитет „Гоце Делчев“ Штип – Медицински факултет Штип, согласно склучените договори.

5. Во областа Обука на овластени лица за преглед на умрени лица, предвидени се финансиски средства за спроведување на обука за овластени лица за преглед на умрени лица со дефинирана цена од 18.750,00 денари по слушател. Исплатата ќе се врши согласно добиена фактура од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ – Медицински факултет – Скопје, заедно со извештаите од институциите наведени во глава III, точка 5 од оваа програма, за целосна реализација на обуката.

6. Програмата опфаќа и дополнителни трошоци доколку произлезат од ангажирање на странски доктори/тимови со цел едуцирање на нашите доктори и медицинскиот кадар, како и едукациите кои се спроведуваат во Медицинскиот симулациски центар Скопје согласно склучените договори.

7. Програмата ќе се реализира во обем и содржина на средствата одобрени од Буџетот на Република Северна Македонија за 2021 година во вкупен износ од 40.000.000,00 денари од кои 10.000.000,00 денари од основниот буџет и 30.000.000,00 денари од буџетот за самофинансирачки активности на Министерството за здравство. Со средствата од оваа програма ќе се подмират и неизмирени обврски од претходните години.

V. СЛЕДЕЊЕ НА ПРОГРАМАТА

За спроведување на активностите од оваа програма се грижи Министерство за здравство.

VI. ВЛЕГУВАЊЕ ВО СИЛА

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавување то во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 40-68/1
12 јануари 2021 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Северна Македонија,
Зоран Заев, с.р.

146.

Врз основа на член 16 ставови (2) и (3) од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14, 132/14, 188/14, 10/15, 61/15, 154/15, 192/15, 17/16, 37/16 и 20/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.101/19, 153/19, 180/19 и 275/19), Владата на Република Северна Македонија, на седницата, одржана на 12 јануари 2021 година, донесе

ПРОГРАМА**ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ СРЕДСТВА ЗА БОЛНИЧКО ЛЕКУВАЊЕ БЕЗ НАПЛАТА НА УЧЕСТВО (ПАРТИЦИПАЦИЈА) ЗА ПЕНЗИОНЕРИ И ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА СРЕДСТВА ЗА СПЕЦИЈАЛИСТИЧКО-КОНСУЛТАТИВНИ И БОЛНИЧКИ ЗДРАВСТВЕНИ УСЛУГИ ЗА КОРИСНИЦИТЕ НА ПРАВОТО НА СОЦИЈАЛНА ПАРИЧНА ПОМОШ КАКО И НА ЧЛЕНОВИТЕ НА НИВНИТЕ ДОМАЌИНСТВА ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ЗА 2021****ГОДИНА****1. ВОВЕД**

Програмата за обезбедување средства за болничко лекување без наплата на учество (партиципација) за пензионери и за обезбедување на средства за специјалистичко-консултативни и болнички здравствени услуги за корисниците на правото на социјална парична помош и неговите членови на нивните домаќинства во Република Северна Македонија за 2021 година, обезбедува грижа во чувањето, следењето и унапредувањето на здравјето на пензионерите и на корисниците на правото на социјална парична помош како и на членовите на нивните домаќинства.

Со Програмата се опфатени корисниците на старосна, инвалидска, семејна и земјоделска пензија, чијашто пензија е пониска од 14.000 денари и се со живеалиште на територијата на Република Северна Македонија. Со Програмата се опфатени случаите на болничко лекување во болничките здравствени установи во Република Северна Македонија непосредно по акутно заболување, состојба и повреда или заради влошување на хронична болест.

Со Програмата не се опфатени членовите на семејството на корисникот на пензијата како и случаите на:

- специјализираната медицинска рехабилитација како продолжено болничко лекување
- сместување во геронтолошка установа и
- дневното болничко лекување (дневна болница)

Со Програмата се опфатени здравствените услуги од областа на специјалистичко-консултативната и болничката здравствена заштита за корисниците на правото на социјална парична помош како и за членови на нивните домаќинства, освен за лековите од листата на лекови издадени на рецепт во примарната здравствена заштита и за лекување во странство.

За реализација на мерките предвидени во оваа програма, Владата на Република Северна Македонија обезбедува средства од Буџетот на Република Северна Македонија.

2. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Целта на донесувањето на оваа програма е обезбедување грижа во чувањето, следењето и унапредувањето на здравјето на пензионерите и на корисниците на социјална парична помош како и на членовите на нивните домаќинства.

3. ФИНАНСИРАЊЕ НА ПРОГРАМАТА

Програмата ќе се реализира со финансиски средства во висина од 65.000.000,00 денари од основен буџет на Република Северна Македонија за 2021 година одобрени се 50.000.000,00 денари, а останатите 15.000.000,00 денари од самофинансирачки средства на Министерството за здравство.

Во рамки на средствата ќе бидат измирени неизмирените обврски од 2020 година.

4. МОНИТОРИНГ НА ПРОГРАМАТА

Следење на спроведувањето на Програмата врши Министерството за здравство и по потреба ја известува Владата на Република Северна Македонија.

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 40–105/1
12 јануари 2021 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Северна Македонија,
Зоран Заев, с.р.

147.

Врз основа на член 54 став 2 од Законот за земање и пресадување на делови од човечкото тело заради лекување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 47/11, 136/11, 91/13, 164/13, 27/14, 112/14, 144/14, 124/15, 149/15 и 37/16), Владата на Република Северна Македонија, на седницата одржана на 12 јануари 2021 година, донесе

ПРОГРАМА**ЗА ТРАНСПЛАНТАЦИЈА ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ЗА 2021 ГОДИНА****I. ВОВЕД**

Со Законот за земање и пресадување на делови од човечкото тело заради лекување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 47/11, 136/11, 91/13, 164/13, 112/14, 144/14, 124/15, 149/15 и 37/16), се уредуваат условите под кои можат да се земаат, чуваат, обработуваат, разменуваат, пренесуваат и пресадуваат делови од човечкото тело (органи, ткива и крвотворни матични клетки) од живи или умрени лица заради лекување, условите што треба да ги исполнуваат здравствените установи што вршат работи на земање, чување, обработување, разменување, пренесување и пресадување делови од човечкото тело заради лекување, организацијата и спроведувањето на земањето и пресадувањето делови од човечкото тело, како и надзорот над спроведувањето на овој закон.

Земање и пресадување на делови од човечкото тело заради лекување може да се врши само кога е тоа медицински оправдано, кога е тоа најповолен начин за

лекување на болниот, кога не се загрозува животот на дарителот или не му се нанесува трајно оштетување на здравјето, во постапка и под услови утврдени со овој закон.

II. ПРИОРИТЕТНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Зголемување на бројот на трансплантации на бубрези и срце од починато лице

2. Зголемување на бројот на спроведени несродни и полуидентични трансплантации на крвотворни матични клетки

3. Проширување на листата на трансплантации од починато лице на црн дроб, коски и коскени ткива и рожница

4. Зголемување на бројот на доброволни несродни дарители во националниот регистер на хематопоеетски матични клетки

5. Подигнување на свеста кај здравствените работници и кај населението за значењето на донирањето органи и хематопоеетски матични клетки и трансплантации како методи на лекување

Специфични цели на Програмата се:

1. Зголемување на бројот на трансплантации на бубрези и срце од починато лице

2. Зголемување на бројот на несродни и полуидентични трансплантации на матични хематопоеетски клетки

3. Проширување на листата на трансплантации од починато лице на црн дроб, рожница и коски и коскени ткива.

4. Зголемување на бројот на регутирани доброволни несродни дарители во националниот регистер на матични хематопоеетски клетки

5. Изградба на систем кој ќе обезбеди и гарантира правичен пристап кон органите и ткивата (По примерот на софтверот за Националната листа за трансплантација на бубрези, да се направи електронски софтвер за Национална листа за трансплантација и на црн дроб, Националната листа за срце, Националната листа за коски и коскени ткива и Листа за рожница)

6. Одржување на базата на доброволни дарители на коскена срцевина и редовно ажурирање на софтверот кој управува со базата

7. Подигнување на свеста кај населението за донирање на органи, ткива и крвотворни матични клетки

8. Подигнување на свеста кај медицинскиот персонал од примарното секундарно и терциелно здравство за донирање на органи, ткива и матични хематопоеетски клетки и значењето на трансплантацијата.

Успешноста на Програмата ќе се оценува преку основните индикатори на исход:

1. Број на извршени трансплантации од починат донор

2. Број на спроведени несродни и полуидентични трансплантации на хематопоеетски матични клетки

3. Број на пациенти на листатите на чекање

4. Број на потенцијални донори

5. Број на регутирани доброволни несродни дарители во македонскиот национален регистар

6. Број на здравствени работници вклучени во извршување на трансплантацијата кои посетувале соодветна обука од областа на трансплантација.

III. МЕРКИ, АКТИВНОСТИ И ПОКАЗАТЕЛИ НА УСПЕШНОСТ

Цел 1. Да се зголеми бројот на трансплантации од починато лице

Цел 2. Да се изгради систем кој ќе обезбеди и гарантира правичен пристап кон органите и ткивата

Цел 3. Да се зголеми бројот на несродни трансплантации на хематопоеетски матични клетки

Цел 4. Да се зголеми бројот на доброволни несродни дарители во националниот регистер на дарители.

Мерка 1. Зголемување на опфатот со ХЛА типизација и други лабораториски и дијагностички испитувања на пациентите кои се подготвуваат за трансплантација од жив дарител и/или починато лице и кои се внесени на Националната листа за трансплантација на бубрег. Вклучување на редовни анализи за ХЛА антители 2 за сите пациенти кои се на Националната листа за трансплантација, како и ХЛА типизација и други лабораториски и дијагностички испитувања на донаторите/дарителите на остани органи и ткива (срце, црн дроб, коски, коскена срцевина).

Активности:

1. Селекција и избор на нови пациенти на кои ќе им биде направена ХЛА типизација и ќе влезат на Националните листи за трансплантација.

2. Редовно испитување на ХЛА антители 2 на пациентите кои веќе се наоѓаат на Националните листи за трансплантација, во координација и соработка со центрите за дијализа;

3. Извршување на ХЛА типизација и други лабораториски и дијагностички испитувања за други органи кои ќе се трансплантираат (срце, коски и коскени ткива) од страна на надлежните установи

Показатели на успешност

1. Број на нови пациенти на Националните листи за трансплантација на бубрези, срце, црн дроб, коски и коскени ткива

2. Број на пациенти од Националните листи за трансплантација на бубрези и срце со извршени испитувања за ХЛА антители 2.

Извршители: ЈЗУ Институт за трансфузиона медицина на Република Северна Македонија, Институт за имунологија и хумана генетика при Медицински фа-

култет при УКИМ и други здравствени установи кои ги извршуваат другите лабораториски и дијагностички испитувања на потенцијалните приматели и на донаторите;

Мерка 2. Започнување со трансплантација на црн дроб, рожница, коски и коскени ткива

Активности:

1. Изготвување на софтвер за електронски Национални листи за чекање за срце, црн дроб, рожница, коски и коскени ткива

2. Зголемување на бројот на болнички координатори и тимови за трансплантација и зголемување на буџетот за финансиски надомест на овие тимови

Показатели на успешност

1. Број на извршени трансплантации на црн дроб, рожница, коски и коскени ткива

Извршители: ЈЗУУ Клиника за Гастроентерохепатологија, ЈЗУУ Клиника за Абдоминална хирургија, ЈЗУУ Клиника за очни болести, ЈЗУ ТОАРИЛУЦ- Клиника за Ортопедија.

Мерка 3. Зголемување на нивото на обученост и информираност на здравствените работници кои се вклучени во извршување на трансплантациите

Активности:

1. Обука на здравствените работници кои се вклучени во извршување на трансплантациите преку учество на обуки, конференции, конгреси и други видови на усовршување (Advanced International Training Course in Transplant Procurement Management, 21th Congress of European Society for Organ Transplantation 2021, Учество на TPM basic & intermediate; Social awareness event in Brussels, Belgium EUDONORGAN, Renal Transplantation course, Heart transplantation course, 30 th congress of the EATCB)

2. Потпишување и имплементација на Протоколот/Меморандумот за соработка во областа на трансплантацијата Basic agreement taching and training со Еуротрансплант Словенија и Хрватска и меморандум за техничка соработка со Интернационалната трансплантацииска мрежа на Р. Турција.

3. Потпишување на Протоколот/Меморандум за соработка во областа на трансплантацијата на крвотворните матични клетки помеѓу надлежните органи на Република Северна Македонија и Република Хрватска

Показатели на успешност

1. Број на здравствени работници вклучени во извршување на трансплантациите, кои учествувале на некој вид обука, конгрес, конференција, стручен состанок и слично;

2. Број на лекари и специјализанти опфатени со Протоколот/Меморандумот за соработка во областа на трансплантацијата помеѓу надлежните органи на Република Северна Македонија, Република Хрватска и Република Словенија;

3. Број на лекари и специјализанти опфатени со Протоколот/Меморандумот за соработка во областа на крвотворните матични клетки помеѓу надлежните органи на Република Северна Македонија и Република Хрватска

Извршител: Министерство за здравство

Мерка 4. Одржување и унапредување на системот за координација на процесот на трансплантација во Република Северна Македонија преку финансиска и техничка поддршка на работата на Националниот координатор за трансплантација и на „болничките“ координатори за земање и пресадување на делови од човечкото тело, како и стимулација и награда за вршење на работите на членовите на тимовите за трансплантација

Активности:

1. Исполнување на законска обрска за исплата на законски пропишаниот надоместок за вршење на работите на Националниот координатор за трансплантација кој го координира процесот на спроведување на програмата за трансплантација и обезбедува координирање на работата на сите субјекти вклучени во спроведувањето на одредбите на Законот за земање и пресадување на делови од човечкото тело заради лекување;

2. Ангажирање на лице за вршење на стручни и административно-технички работи поврзани со работата на Националниот координатор за трансплантација;

3. Исполнување на законска обрска за исплата на законски пропишаниот надоместок за вршење на работите на „болничките“ координатори, кои ја организираат и усогласуваат работата во овластената здравствена установа за земање и пресадување на делови од човечкото тело и за поврзаноста на установата со надлежните органи и зголемување на бројката на болнички координатори од сегашни 5 на 7, за да може да се подобри ефикасноста во работењето, пред се во делот на детектирање на мозочна смрт.

4. Избор на два болнички координатори за трансплантација на крвотворни матични клетки-еден од ЈЗУ Универзитетска Клиника за хематологија-Скопје и еден од Институт за имунобиологија и хумана генетика

5. Исполнување на законска обрска за исплата на законски пропишаниот надоместок за вршење на работите на тимовите за трансплантација, кои ја прават подготовката на пациентите, експлантацијата и тран-

сплантацијата во овластената здравствена установа за земање и пресадување на делови од човечкото тело и за поврзаноста на установата со надлежните органи и зголемување на бројот на тимови.

Показатели на успешност

1. Број на извршени исплати на надоместокот за вршење на работите на Националниот координатор за трансплантација;

2. Број на извршени исплати на надоместокот за вршење на работите на „болничките“ координатори;

3. Број на извршени исплати на надоместокот за вршење на работите на „болничките“ тимови

Извршител: Министерство за здравство

Мерка 5: Создавање на одржлив систем за поддршка и водење севкупна грижа за донаторите/дарителите и трансплантираните пациенти

Активности:

1. Преземање на финансиски трошоци поврзани со починатото лице како донор заради растоварување на семејството на донорот од плаќање на споменатите трошоци (утврдување на фиксна сума за надомест на трошоците од 30.000,00 денари на секое семејство на донор)

2. Преземање на обврската за плаќање на партиципација за здравствени услуги кои ги користел донорот на органи, по извршената трансплантација на органот, неповрзани со испитувањата за трансплантацијата (во случај на трансплантација од жив донор).

3. Партиципација за ХЛА типизација

4. Обезбедување на имunosупресивни лекови за трансплантирани пациенти кои ќе го спречат процесот на отфрлање на трансплантатот (Caps. Micophenolic acid од 250 mg., филм таблети од 500 mg., таблети од 180mg и од 360 mg; Caps. Cyclosporine од 25 mg., 50mg, 100mg. и sol. Ciclosporin од 100mg/1ml., како и Tacrolimus таблети 0,5mg x 30 caps, Tacrolimus 1mg x 60 caps, Antitomicitni imunoglobulini (зајачки) 29 mg/mi, Tbl Prednizolon од 10 mg, 20 mg, 50 mg, Film oblozen Tbl Valganciklovir 450 mg, Tbl Aciklovir 200 mg, Tbl. Everolimus 0,25 mg, Inf. Rastvor. Imunoglobulini 10 gr/100 ml, Amp.Ciclosporin 50 mg/ml, Vijala Ganciklovir 500 mg, rasfor za infuzija Foskarnet 24 mg/ml, Tbl Xarelto од 10 mg, 15 mg, 20 mg).

Показатели на успешност:

1. Висина на средства исплатени за погребување на донорот;

2. Број на донори кои се ослободени од плаќање на партиципација за здравствени услуги кои ги користел донорот на органи, по извршената трансплантација на органот, неповрзани со испитувањата за трансплантацијата.

3. Висина на средства потрошени за имunosупресивни лекови за трансплантирани пациенти

Извршители: Министерство за здравство, ЈЗУ Универзитетската клиника за Трансфузиологија, и ЈЗУ УК за нефрологија, ЈЗУ УК ТОАРИЛУЦ Клиника за ортопедија, ЈЗУ УК Клиника за Гастроентерохепатологија, ЈЗУ Клиника за абдоменална хирургија, ФЗОМ, ЈЗУ Клиника за хематологија и Институт за имунобиологија и хумана генетика

Мерка 6: Формирање електронска Национална листа на чекање за срце, црн дроб, рожница и коски и коскени ткива која ќе се базира на транспарентни, објективни и медицински критериуми и електронски систем за алоцирање на органи и ткива;

Активности:

1. Дизајнирање и имплементација на софтвер потребен за формирање на Национална листа на чекање за срце, Национална листа за црн дроб, Национална Листа за рожница и Национална листа за коски и коскени ткива

2. Внесување на податоците за пациентите за кои е индицирана трансплантација, во софтверот заради ставање во функција на Националната листа на чекање

Показатели на успешност:

1. Процент од пациентите со индицирана потреба од трансплантација кои се опфатени со Националната листа на чекање

Извршител: Министерство за здравство

Цел 5. Преку едукативни кампањи да се зголеми свесноста кај медицинскиот персонал и кај населението за значењето на трансплантацијата и органодонорството да се подигне свеста за донирање на органи, ткива и крвотворни матични клетки

Мерка 1: Спроведување на континуирана кампања за подигнување на свеста кај населението за донирање на органи и ткива и крвотворни матични клетки

Активности:

1. Организирање јавни дискусии, трибини за важноста од донирањето органи, како и пешачења, маршеви, велосипедски трки, печатење постери, брошури, флаери, бецови и друг материјал за да на поразбирлив начин се објасни што е мозочна смрт, зошто е важно донирање и трансплантација на органи.

2. Тематски разговори и интервјуа со лекари, пациенти и членови на семејствата кои дале согласност да биде пресаден орган од нивни блиски роднини во средствата за јавно информирање – електронски, печатени и на социјалните мрежи (телевизији, радија, весници, магазини, портали).

3. Учество на успешни јавни личности како промотори на кампањата (спортисти, актери, пеачи, писатели);

4. Вклучување на избраните (т.н., „матични“) лекари во информирање на пациентите за важноста од донирање на органи;

5. Одбележување на Европски ден на органодарителство;

6. Одбележување на интернационалниот ден на несродни дарители

7. Активност продолжување на Националната кампања “Биди срцевина биди херој”. Клиниката за хематологија, Институтот за имунологија и хумана генетика и Министерството за здравство во Април 2019 година ја започна Националната кампања “Биди срцевина биди херој” за подигање на свеста за дарување на матични хематопоетски клетки. Таа кампања имаше голем одзив за зголемување на бројот на несродни донори на матични клетки во националниот регистер на донори. Истата претставува значаен допринос во здравствениот систем на државата.

Показатели на успешност:

1. Број на различни настани (јавни дискусии, трибини, пешачења, маршеви, велосипедски трки, тематски разговори и интервјуа) наменети за зголемување на јавната свест кај населението;

2. Тираж на постери, брошури, флаери, количина на бецови и друг материјал наменет за зголемување на јавната свест кај населението;

3. Број на успешни јавни личности како промотори на кампањата;

4. Број на избрани (т.н., „матични“) лекари вклучени во информирање на пациентите за важноста од донирање на органи;

5. Број на настани во рамки на Европски ден на органодарителство ;

Извршител: Министерство за здравство

Мерка 2: Спроведување на континуирана кампања за подигање на свеста кај здравствените работници од примарното и секундарното здравство со правните прописи за донирање на органи, ткива и крвотворни матични клетки

Активности:

1. Изготвување и имплементација на проект за семинари на кои на здравствените работници од примарното, секундарното и терцијалното здравство, кои не се директно поврзани во мрежата за трансплантација, ќе им бидат образложени законските одредби кои го регулираат пресадувањето на органи, како и подзаконските прописи со кои детално се уредуваат поединечни делови од оваа област.

Показатели на успешност:

1. Број на одржани семинари

2. Број на лица учесници на семинарите

Извршител: Министерство за здравство

Мерка 3: Континуирано стручно усовршување на здравствените работници од областа на трансплантацијата заради подобрување на знаењето и комуникациските вештини и проширување на обуките за тимовите за срце, црн дроб, рожница, коски и коскени ткива.

Активности:

1. Организација и спроведување на обуки за развој на комуникациските вештини и за стекнување нови знаења од областа на трансплантацијата

Показатели на успешност:

1. Број на одржани обуки

2. Број на лица учесници на обуките

Извршител: Министерство за здравство

Мерка 4: Спроведување на континуирана кампања за подигање на свеста за донирање на органи, ткива и крвотворни матични клетки кај групите за поддршка на пациенти, невладините здруженија на пациенти и новинарите кои можат да бидат вклучени во промоција на придобивките од постапките на пресадување на органи, а понатаму да бидат и промотори за донирањето на органи

Активности:

1. Организација и спроведување на „брифинзи“ од страна на Националниот координатор за трансплантација, „болничките“ координатори и други здравствени работници вклучени во трансплантацијата наменети за групите за поддршка на пациенти, невладините здруженија на пациенти и новинарите;

Показатели на успешност:

1. Број на одржани „брифинзи“;

2. Број на групи за поддршка на пациенти, невладини здруженија на пациенти и новинари опфатени со „брифинзите“;

Извршител: Министерство за здравство

IV. ИЗВРШУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА И ПОТРЕБНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Извршување на Програмата

Програмата за трансплантација во Република Северна Македонија за 2021 година се врши од страна на:

-Министерството за здравство;

-Здравствени установи вклучени во трансплантација, експлантација, дијагностички и други иследувања.

Финансиски средства

За извршување на Програмата за трансплантација во Република Северна Македонија за 2021 година се потребни следните финансиски средства:

1. Финансиски средства за извршување на ХЛА типизација, ХЛА антителиа 2 и други специфични лабораториски и дијагностички испитувања од страна на надлежните установи (плаќање на партиципацијата наместо примателите-пациенти кои се подготвуваат за трансплантација/како и за дарителите на органи, ткива и матични клетки)

2. Финансиски средства за обука на здравствените работници кои се вклучени во извршување на трансплантациите на органи и трансплантација на крвотворни матични клетки преку учество на обуки, конференции, конгреси и други видови на усовршување (котирација, сместување, превоз).

3. Финансиски средства за исплата на надоместок за вршење на работите на Националниот координатор за трансплантација;

4. Еднокартна годишна награда за извршители на трансплантација на крвотворни матични клетки.

Висината на еднократен годишен надоместок за стимулација на тимот за трансплантација на крвотворни матични клетки изнесува:

Трансплантација на крвотворни матични клетки			
Здравствена установа/Здравствен работник вклучен во трансплантација на хематопоезиски матични клетки	Број на лица вклучени во трансплантација	Нето износ во денари	
1. доктор специјалист по интерна медицина; субспецијалист хематолог	8 лекари на Оддел за трансплантација / 3 од Институт за имунобиологија и хумана генетика	25.000,00	
2. одговорна медицинска сестра	1	12.000,00	
3. медицинска сестра-на оддел/лаборант Институт за имунобиологија и хумана генетика	8+2	8000,00	
4. болничар-транспортер	3	6.000,00	

Надоместокот за тимовите за трансплантација се исплаќа врз основа на доставените извештаи од ЈЗУ Универзитетска клиника за урологија-Скопје, односно ЈЗУ УК за дигестивна хирургија.

- Уплата на годишна чланарина во Европската Група за трансплантација на матични клетки (EBMT) и светската асоцијација за доброволни дарители на коскена срцевина (WMDA)

- Уплата на годишна лиценца за користење на софтвер Prometheus за работа на базата националниот регистар на доброволни дарители

5. Финансиски средства за ангажирање на лице за вршење на стручни и административно-технички работи поврзани со работата на Националниот координатор за трансплантација.

6. Финансиски средства за исплата на надоместок за вршење на работите на „болничките“ координатори.

7. Финансиски средства за зголемување на ниво на мотивираност и задоволство на членовите на тимовите за трансплантација од жив донор. Вклучување на трошоци за новите тимови за трансплантација на срце, црн дроб, коски и коскени ткива и рожница.

Висината на надоместокот за стимулација на тимовите за трансплантација, за секое лице кое учествува во трансплантацијата и за секоја извршена трансплантација (жив донор) изнесува:

Трансплантација на органи (бубрези, црн дроб) од жив донор			
Здравствена установа/Здравствен работник вклучен во експлантација/трансплантација	Број на лица вклучени во експлантација/трансплантација	Нето износ во денари	
1. доктор специјалист по хирургија; доктор специјалист по анестезиологија; доктор специјалист по васкуларна хирургија	Од 4 до 6 (Оператор, прв асистент, втор асистент, трет асистент, анестезиолог, васкуларен хирург)	12.600,00	
2. медицинска сестра-инструментарка	1	8.220,00	
3. медицинска сестра-помошник инструментарка	1	6.600,00	
4. медицинска сестра-анестетичарка	1	8.220,00	
5. болничар-транспортер	1	6.000,00	

Надоместокот за тимовите за трансплантација се исплаќа врз основа на доставените извештаи од ЈЗУ Универзитетска клиника за урологија-Скопје, односно ЈЗУ УК за дигестивна хирургија.

8. Финансиски средства за зголемување на ниво на мотивираност и задоволство на членовите на тимовите за трансплантација од починат донор-кадавер.

Висината на надоместокот за стимулација на тимовите за трансплантација, за секое лице кое учествува во трансплантацијата и за секоја извршена трансплантација (починато лице) изнесува:

Трансплантација на органи (бубрези, црн дроб, срце) од починат донор-кадавер			
Здравствена установа/Здравствен работник вклучен во експлантација/трансплантација	Број на лица вклучени во една експлантација/една трансплантација	Единица мерка	Нето износ во денари (се исплаќа еднократно)
УК за НЕФРОЛОГИЈА (подготовка на примател/реципиент)			
1. доктор специјалист по интерна медицина/доктор супспецијалист по нефрологија	2	еден примател /еден дарител	8.000,00
2. медицинска сестра	2	еден примател /еден дарител	1.500,00
УК за Гастроентерохепатологија (подготовка на примател/реципиент)			
1. доктор специјалист по интерна медицина/доктор супспецијалист по гастроентерохепатологија	2	еден примател /еден дарител	8.000,00
2. медицинска сестра	2	еден примател /еден дарител	1.500,00
УК За Кардиологија			
1. доктор специјалист по интерна медицина/доктор супспецијалист по гастроентерохепатологија	2	еден примател /еден дарител	8.000,00
2. медицинска сестра	2	еден примател /еден дарител	1.500,00
ТОАРИЛУЦ-КАРИП (подготовка на донор)			
1. доктор специјалист по анестезиологија;	1	еден примател /еден дарител	12.600,00
2. медицинска сестра	2	еден примател /еден дарител	1.500,00
3. болничар-транспортер	1	еден примател /еден дарител	500,00
УК за урологија/ТОАРИЛУЦ-КАРИП			
1. доктор специјалист по хирургија; доктор специјалист по анестезиологија; доктор специјалист по васкуларна хирургија	Од 3 до 5 (Оператор, прв асистент, втор асистент, трет асистент, васкуларен хирург)	Експлантација/ Трансплантација	12.600,00
2. медицинска сестра-инструментарка	1	Експлантација/ Трансплантација	8.220,00
3. медицинска сестра-помошник инструментарка	1	Експлантација/ Трансплантација	6.600,00
4. медицинска сестра-анестетичарка	1	Експлантација/ Трансплантација	8.220,00
5. болничар-транспортер	1	Експлантација/ Трансплантација	6.000,00
УК за ТОАРИЛУЦ-Ортопедија			

1.	доктор ортопед, доктор специјалист по анестезиологија	2 оператори ортопеди, 1 доктор специјалист по анестезиологија	Експлантација/ Трансплантација	12.600,00
2.	медицинска сестра-инструментарка	1	Експлантација/ Трансплантација	8.220,00
3.	медицинска сестра-помошник инструментарка	1	Експлантација/ Трансплантација	6.600,00
4.	медицинска сестра-анестетичарка	1	Експлантација/ трансплантација	6.600,00
5.	болничар-транспортер	1	Експлантација/ Трансплантација	6.000,00
УК за Абдоминална хирургија				
1.	доктор специјалист по хирургија, доктор специјалист по анестезиологија	Од 3 хирурзи (Оператор, прв асистент, втор асистент, трет асистент, Анестезиолог	Експлантација/ Трансплантација	12.600,00
2.	медицинска сестра-инструментарка	1	Експлантација/ Трансплантација	8.220,00
3.	медицинска сестра-помошник инструментарка	1	Експлантација/ Трансплантација	6.600,00
4.	медицинска сестра-анестетичарка	1	Експлантација/ Трансплантација	6.600,00
5.	болничар-транспортер	1	Експлантација/ Трансплантација	6.000,00
УК за очни болести				
1.	доктор специјалист по хирургија; специјалист по анестезиологија	3 хирурзи (Оператор, прв асистент, втор асистент, Анестезиолог	Експлантација/ Трансплантација	12.600,00
2.	медицинска сестра-инструментарка	1	Експлантација/ Трансплантација	8.220,00
3.	медицинска сестра-помошник инструментарка	1	Експлантација/ Трансплантација	6.600,00
4.	медицинска сестра-анестетичарка	1	Експлантација/ Трансплантација	6.600,00
5.	болничар-транспортер	3	Експлантација/ Трансплантација	6.000,00
УК за Кардиохирургија				
1.	Доктор специјалист по хирургија Специјалист по анестезиологија	3 хирурзи(оператор, прв и втор асистент) , Анестезиолог	Експлантација/ трансплантација	12.600,00
2.	доктор специјалист по интерна медицина/доктор супспецијалист по кардиологија	1	еден примател /еден дарител	8.000,00
3.	медицинска сестра-инструментарка	1	Експлантација/ Трансплантација	8.220,00
4.	медицинска сестра-помошник инструментарка	1	Експлантација/ Трансплантација	6.600,00
5.	медицинска сестра-анестетичарка	1	Експлантација/ Трансплантација	6.000,00
6.	болничар-транспортер	2	Експлантација/ Трансплантација	6.000,00
Институт за трансфузиона медицина				
1.	доктор специјалист по трансфузиона медицина	1	еден примател /еден дарител	6.000,00
2.	Мед. лаборант	1	еден примател /еден дарител	1.500,00
3.	Биолози	2	еден примател /еден дарител	2.500,00
Институт за радиологија				
1.	доктор специјалист по радиологија	1	еден примател /еден дарител	6.000,00
2.	радиолошки технолог	1	еден примател /еден дарител	1.500,00
3.	медицинска сестра	1	еден примател /еден дарител	1.500,00
Центар за трансплантација				
1.	Медицински сестри	4	еден примател /еден дарител	1.500,00

Надоместокот за тимовите за трансплантација се исплата врз основа на доставените извештаи од ЈЗУ Универзитетска клиника за урологија-Скопје, односно ЈЗУ УК за дигестивна хирургија, ЈЗУ УК за гастроентерохепатологија, односно ЈЗУ УК за државна кардиохирургија или ЈЗУ УК за кардиологија, ЈЗУ УК ТОАРИ-ЛУЦ –Клиника За Ортопедија, ЈЗУ УК за Очни болести

9. Исплата на финансиски средства во износ од 30.000 денари, поврзани со починатото лице како донор заради растоварување на семејството на донорот од плаќање на погребалните трошоци.

10. Ослободување од плаќање на партиципација за имуносупресивни лекови за трансплантирани пациенти.

11. Финансиски средства за организирање на настани за зголемување на јавната свеста за значењето и придобивките од трансплантација на органи и промотивен материјал за органодарителство.

Табела: Обезбедени финансиски средства за реализација на дел од активностите предвидени со Програмата за трансплантација во Република Северна Македонија за 2020 година

Ред. бр.	Активност	Извршител	Колитина	Износ (во денари)
1.	Извршување на ХЛА типизација, ХЛА антигена и други лабораториски и дијагностички испитувања од страна на надлежните установи (плаќање на партиципацијата наместо примателите-пациенти кои се подготвуваат за трансплантација/како и за дарителите на органи, ткива и матични клетки);	ЈЗУ Институт за трансфузиона медицина на Република Македонија, Институт за имунологија и хумана генетика при Медицински факултет при УКИМ и други здравствени установи кои ги извршуваат другите лабораториски и дијагностички испитувања на потенцијалните приматели и на донаторите;		1.000.000,00
2.	Обука на здравствените работници кои се вклучени во извршување на трансплантациите преку учество на обуки, конференции, конгреси и други видови на усовршување (котизација, сместување, превоз): (1) Advanced International Training Course in Transplant Procurement Management; (2) 20th Congress of European Society for Organ Transplantation (3) 16th Congress of the International Society for Organ Donation and Procurement (ISODP 2020) (4) Учество на TPM basic & intermediate; (5) Social awareness event in Brussels, Belgium EUDONORGAN event is harmonized with Competent Authority Meeting (6) Renal Transplantation course (7) Heart transplantation course (8) 29th congress of the EATCB Обуки обезбедени преку ИТН	Министерство за здравство		200.000,00
3.	Исполнување на законска обрска за исплата на законски пропишаниот надоместок за вршење на работите на Националниот координатор за трансплантација	Министерство за здравство		320.000,00
4.	Ангажирање на лица за вршење на стручни и административно-технички работи поврзани со работата на Националниот координатор за трансплантација	Министерство за здравство		100.000,00
5.	Исполнување на законска обрска за исплата на законски пропишаниот надоместок за вршење на работите на "болничките" координатори - седум	Министерство за здравство		952.000,00
6.	Зголемување на нивото на мотиваност и задоволство на членовите на тимовите за трансплантација од жив донор	Министерство за здравство		1.000.000,00
7.	Зголемување на нивото на мотиваност и задоволство на членовите на тимовите за трансплантација од починат донор	Министерство за здравство		1.728.000,00
8.	Исплата на финансиски средства во износ од 30.000 денари, поврзани со починатото лице како донор заради растоварување на семејството на донорот од плаќање на погребалните трошоци (5 хадавера по 30.000,00 денари)	Министерство за здравство		150.000,00
9.	Ослободување од плаќање на партиципација за имуносупресивни лекови за трансплантирани пациенти кои ќе го спречат процесот на отфрлање на трансплантатот	Министерство за здравство		300.000,00
10.	Организирање на настани за зголемување на јавната свеста за значењето и придобивките од трансплантација на органи и промотивен материјал за органодарителство	Министерство за здравство		250.000,00
ВКУПНО				6.000.000,00

Програмата за трансплантација во Република Северна Македонија за 2021 година ќе се реализира во обем и содржина соодветни на средствата одобрени од Буџетот на Република Северна Македонија за 2021 година во вкупен износ од 6.000.000,00 денари од буџетот за самофинансирачки активности на Министерството за здравство.

V. ВЛЕГУВАЊЕ ВО СИЛА

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 40-109/1
12 јануари 2021 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Северна Македонија,
Зоран Заев, с.р.

148.

Врз основа на член 16 ставови (2) и (3) од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14, 132/14, 188/14, 10/15, 61/15, 154/15, 192/15, 17/16, 37/16, 20/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 101/19, 153/19, 180/19 и 275/19), Владата на Република Северна Македонија, на седницата, одржана на 12 јануари 2021 година донесе

ПРОГРАМА

ЗА АКТИВНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА НА МАЈКИТЕ И ДЕЦАТА ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ЗА 2021 ГОДИНА

I. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Намалување на морбидитетот и морталитетот на мајките и новороденчињата, преку интегриран пристап во унапредување на здравјето на мајките и новороденчињата, кој ги содржи во себе мерките на планирање на семејството, пренаталната заштита и здравствената заштита во текот на породувањето и леуството, како и пристап до соодветни здравствени пакети за социјално вулнерабилните популациони групи.

Општа цел

Општа цел на оваа програма е континуирано унапредување на здравјето на децата и жените во репродуктивен период во насока на намалување на доенечката и матернална смртност.

Специфични цели

1. Континуирано унапредување на системот на мониторирање на здравствениот статус на мајките и децата и ефикасноста на здравствената заштита;
2. Подигање на информираноста и едуцираноста на населението за здрави животни стилови и правилно здравствено однесување во прекоцептиски, антенатален, постнателен и во доенечкиот период, со фокус на ранливите категории на жени (жени Ромки, жени од руралните подрачја);
3. Унапредување на квалитетот и еднаквоста во пристапот до здравствените услуги за мајките и децата, со посебен фокус на ранливите категории жени;
4. Навремено откривање на заболувања кај новороденчињата, доенчињата и малите деца;
5. Јакнење на интересорската соработка и мобилизирање на партнерството во заедницата на сите релевантни партнери во идентификација и решавање на здравствените проблеми на мајките и децата особено во намалувањето на бариерите и зголемувањето на достапноста на услугите;
6. Обезбедување навремен и ран пристап на секоја бремена жена до квалитетна антенатална здравствена заштита (отстранување на сите видови на географски, финансиски и културолошки бариери особено кај вулнерабилните групи);
7. Намалување на диспаратите во здравствената состојба кај жените и децата.

II. ПОКАЗАТЕЛ ЗА УСПЕШНОСТ НА ПРОГРАМАТА

Индикатори на успешност на спроведување на програмата се:

- Намален морбидитет на новороденчиња
- Намалена перинатална смртност
- Намалена доенечка смртност
- Намален морбидитет на мајки
- Намалена матернална смртност
- Намален % на живородени со ТТ под 2500 грама.

III. МЕРКИ И АКТИВНОСТИ ОД ПРОГРАМАТА

1. Активности за мониторирање на здравствениот статус на мајките и децата и проценка на ефикасноста и достапноста на здравствените сервиси:

- обезбедување на бесплатна Фолна киселина за секоја бремена;

- бесплатни прегледи и лабораториски прегледи во тек на бременост, поврзани со бременост, бесплатно породување за бремени жени, кои се надвор од систем на задолжително здравствено осигурување и лица без документ за идентификација;

- бесплатни прегледи за жени, кои се надвор од систем на задолжително здравствено осигурување кои претпреле сексуално насилство;

- медикаметозен абортус

- набавка на современи контрацептивни средства (орална контрацепција, спирали, кондоми) за жени од социјално-ранливи категории и жени со репетитивни абортуси.

2. Активности за здравствена промоција и унапредување на здравственото однесување преку едукација на населението и промотивни активности:

- промоција на Европската недела на имунизација, вклучително локални активности фокусирани на ромските заедници и руралните средини преку спроведување на едукативни работилници во ромски и рурални средини за детско здравје, важност за имунизација, здрава бременост мајчинство, доење од страна на превентивните тимови и патронажни сестри со особен осврт на 11 општини во кои претежно живеат Роми: Шутто Оризари, Карпош, Винаца, Делчево, Пехчево, Битола, Прилеп, Тетово, Гостивар, Штип и Куманово;

- промоција на Светската недела на доење.

3. Јакнење на капацитетите на здравствени работници кои обезбедуваат здравствена заштита на деца и жени во репродуктивен период:

- изготвување на Информација за здравствената состојба на мајките и децата за 2020 година;

- обуки на здравствени работници од примарна здравствена заштита за превенција и менаџмент на родово базирано насилство;

- државен центар за репродуктивно здравје – реосновање

- ангажирање на членовите на Државната комисија за биомедицинско потпомогнато оплодување согласно Закон за биомедицинско потпомогнато оплодување.

4. Активности за рана детекција на заболувања кај новороденчињата, доенчињата и малите деца:

- спроведување на тиреоиден скрининг кај сите новородени деца во Република Северна Македонија;

- неонатален метаболен скрининг за целна популација за новородени сомнителни за метаболни заболувања;

- национален скрининг за цистична фиброза;

- пилот скрининг за неонатален слух кај новороденчиња.

5. Јакнење на интерсекторска соработка и соработка со локалната заедница

- одржување на работилница за креирање на активностите на Програмата со сите чинители и потенцијални партнери.

IV. СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОЦЕСОТ НА СЛЕДЕЊЕ, ОЦЕНУВАЊЕ И ИЗВЕСТУВАЊЕ

Процесот на следење, оценување и известување ќе се спроведува согласно насоките во Упатствата, преку подготовка на годишен план на спроведување на активностите на Програмата, на квартално ниво и останатите дефинирани табели за оценување на спроведувањето.

V. ИЗВРШИТЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Извршители на оваа програма се: Министерство за здравство, Здравствен дом Скопје, Завод за здравствена заштита на мајки и деца, Универзитетска клиника за гинекологија и акушерство-Скопје, Универзитетска клиника за детски болести-Скопје, Клинички болници и општи болници во Република Северна Македонија, Здравствен дом Скопје - Завод за здравствена заштита на мајки и деца во Република Северна Македонија, Медицински факултет - Центар за семејна медицина, Специјална болница за гинекологија и акушерство „Мајка Тереза“ - Скопје и останати јавни здравствени установи во Република Северна Македонија кои се наведени во табелата.

VI. ПОТРЕБНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА РАСПРЕДЕЛЕНИ ПО МЕРКИ И АКТИВНОСТИ

Активностите предвидени во оваа програма ќе се финансираат од Буџетот на Република Северна Македонија за 2021 година.

Распределбата на средствата по оваа програма ја врши Министерството за здравство квартално, врз основа на реализирани активности по доставени фактури и извештаи содржани во Програмата, согласно утврдениот годишен план за работа (табела 2.) со финансиски средства распределени по мерки/активности од оваа програма).

Неизмирените обврски за 2020 година ќе бидат исплатени со оваа програма.

Табела 2 Потребни финансиски средства за реализација на оваа програма

Активности	Извршител	Количина	Цена	Вкупно
1. Неонатален скрининг за хипотиреоидизам за сите новородени	Универзитетска клиника за детски болести - Скопје	22000	181,00	3.982.000,00
2. Неонатален метаболен скрининг за целна популација за новородени сомнителни за метаболни заболувања	Универзитетска клиника за детски болести - Скопје	6000	1.000,00	6.000.000,00
3. Неонатален скрининг за цистична фиброза	Универзитетска клиника за детски болести - Скопје	22000	181,00	3.982.000,00
4. Пилот скрининг на слухот кај новороденчиња	Универзитетска клиника за уво нос и грло во соработка со јавните здравствени установи	1	1.000.000,00	1.000.000,00
5. Фолиа киселина за секоја бремена	Здравствен дом - Скопје	2000	15,00	30.000,00
6. Медикаментозен абортус	Универзитетска клиника за гинекологија и акушерство Скопје и Специјална болница за гинекологија и акушерство „Мајка Тереза“ - Скопје	1	500.000,00	500.000,00
7. Државен центар за репродуктивно здравје - реосновање	Универзитетска клиника за гинекологија и акушерство - Скопје	1	200.000,00	200.000,00
8. Изготвување на Информација за здравствената состојба на мајките и децата за 2020 година	Завод за здравствена заштита на мајки и деца/Здравствен дом Скопје	20	500,00	10.000,00
9. Промоција на Европската недела на имунизација преку едукативни посети од патронажните сестри во ромски и рурални средини за детско здравје, важност за имунизација, здрава бременост мајчинство, доене, со особен осврт на 11 општини во кои претежно живеат Роми: Шуто Оризари, Карпош, Винаца, Делчево, Печчево, Битола, Прилеп, Тетово, Гостивар, Штип и Куманово	Завод за здравствена заштита на мајки и деца/Здравствен дом Скопје/Министерство за здравство	1	66.000,00	66.000,00
10. Обуки на здравствени работници за превенција и менаџмент на родово базирано насилство	Медицински факултет - Центар за семејна медицина во соработка со Организација на Обединети нации и здруженија	2	50.000,00	100.000,00
11. Бесплатни прегледи за жени кои се надвор од систем на задолжително здравствено осигурување кои претрпеле сексуално насилство	Универзитетска клиника за гинекологија и акушерство - Скопје, Клиничка Болница Тетово, Општа болница Куманово	1	30.000,00	30.000,00
12. Бесплатни прегледи и лабораториски прегледи во тек на бременост, поврзани со бременост, бесплатно породување за бремени жени, кои се надвор од систем на задолжително здравствено осигурување и лица без документ за идентификација	Сите јавни здравствени установи	1	200.000,00	200.000,00
13. Набавка на современи контрацептивни средства (орална контрацепција, спирални, коцдоми) за жени од социјално-ранливи категории и жени со репативни абортуси	Универзитетска клиника за гинекологија и акушерство - Скопје, Клиничка болница и Специјална болница за гинекологија и акушерство „Мајка Тереза“ - Скопје	50	2.000,00	100.000,00
14. Финансиски средства за ангажирање на членовите на Државната комисија за биомедицинско потпомогнато оплодување согласно Закон за биомедицинско потпомогнато оплодување	Министерство за здравство	1	800.000,00	800.000,00
Средства кои се обезбедени од Буџетот на Република Северна Македонија				10.000.000,00
Буџет на самофинансирани активности на Министерството за здравство				7.000.000,00
1-14 Вкупно				17.000.000,00

VII Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 40-157/1
12 јануари 2021 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Северна Македонија,
Зоран Заев, с.р.

149.

Врз основа на член 127 став (1) од Законот за извршување на санкциите („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 99/19 и 220/19), Владата на Република Северна Македонија, на седницата, одржана на 12 јануари 2021 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НА ИЗГРАДБА, РЕКОНСТРУКЦИЈА, ОДРЖУВАЊЕ НА ОБЈЕКТИ И ОПРЕМУВАЊЕ НА КАЗНЕНО - ПОПРАВНИТЕ И ВОСПИТНО-ПОПРАВНИТЕ УСТАНОВИ ЗА 2021 ГОДИНА

I

Со оваа програма се уредува финансирањето на изградба, реконструкција, одржување на објектите и опремување на казнено - поправните и воспитно - поправните установи, вкупните средства потребни за извршување на оваа програма во целина и изворот на средствата.

II

Во текот на 2021 година планирано е да се реализираат инвестициони активности во вкупен износ од 199.500.000,00 денари кои се обезбедени од Буџетот на Република Северна Македонија за 2021 година, од кои средства од основен буџет во износ од 49.500.000,00 денари, од самофинансирани активности во износ од 1.200.000,00 денари и средства од Заемот од Банката за развој на Совет на Европа во износ од 148.800.000,00 денари.

III

ГРАДЕЖНО ЗАНАТСКИ РАБОТИ И НАБАВКА НА ОПРЕМА ЗА ПОТРЕБИТЕ НА КАЗНЕНО - ПОПРАВНИТЕ УСТАНОВИ ЗА КОИ СЕ ПРЕДВИДЕНИ СРЕДСТВА ВО ВКУПНА ВИСИНА ОД 11.640.000,00 ДЕНАРИ ОД КОИ 10.440.000,00 ДЕНАРИ ОД ОСНОВЕН БУЏЕТ И 1.200.000,00 ДЕНАРИ ОД БУЏЕТ ОД САМОФИНАНСИРАЧКИ АКТИВНОСТИ НА КАЗНЕНО - ПОПРАВНИТЕ УСТАНОВИ

1. КПД ИДРИЗОВО

1.1. Градежно занатски работи во постојните објекти

1.2. Набавка на опрема

2. КПД ШТИП

2.1. Градежно занатски работи

2.2. Набавка на опрема

3. КПД ПРИЛЕП

3.1. Доградба на установата

3.2. Набавка на опрема

4. ЗАТВОР СКОПЈЕ

4.1. Градежно занатски работи

4.2. Набавка на опрема

5. ЗАТВОР СТРУМИЦА

5.1. Градежно занатски работи

5.2. Набавка на опрема

6. КПД ОД ОТВОРЕН ВИД СТРУГА

6.1. Градежно занатски работи

7. ЗАТВОР КУМАНОВО

7.1. Градежно занатски работи

8. ЗАТВОР ТЕТОВО

8.1. Градежно занатски работи

9. ЗАТВОР ОХРИД

9.1. Градежно занатски работи

IV

ПРОЕКТИРАЊЕ, РЕВИЗИЈА, ИЗВЕДБА И НАДЗОР НАД ГРАДЕЖНИТЕ РАБОТИ ЗА ПОТРЕБИТЕ НА КАЗНЕНО-ПОПРАВНИТЕ УСТАНОВИ ЗА КОИ СЕ ПРЕДВИДЕНИ СРЕДСТВА ВО ВКУПЕН ИЗНОС ОД 187.860.000,00 ДЕНАРИ ОД КОИ 148.800.000,00 ДЕНАРИ ОД ЗАЕМОТ И 39.060.000,00 ДЕНАРИ ОД БУЏЕТСКОТО УЧЕСТВО НА ЗАЕМОТ

1. Казнено-поправна установа КПД ИДРИЗОВО

1.1. Изведба на градежни работи, надзор над изведбата на градежните работи, проектирање и ревизија.

2. Воспитно-поправна установа ВПД ТЕТОВО

2.1. Изведба на градежни работи и надзор над изведба на градежните работи.

V

За реализација на оваа програма ќе се користат средства обезбедени со Буџетот на Република Северна Македонија за 2021 година, Раздел 07002 - Управа за извршување на санкциите, Сметка 637 Програма 3 - казнено - поправни установи, капитална потпрограма 3А - изградба, реконструкција и опремување на казнено-поправните установи, категорија 48 - Капитални расходи, ставка 480 - купување на опрема и машини во износ од 940.000,00 денари, ставка 481 - градежни објекти во износ од 9.500.000,00 денари, Сметка 787 Програма 3 - казнено - поправни установи, капитална потпрограма 3А- изградба, реконструкција и опремување на казнено-поправните установи, категорија 48 - Капитални расходи, ставка 480 - купување на опрема и машини во износ од 800.000,00 денари, ставка 481 - градежни објекти во износ од 200.000,00 денари и ставка 482 - други градежни објекти во износ од 200.000 денари, Сметка 637 Програма 3 - казнено поправни установи, капитална потпрограма 3Б - реформи на казнено - поправните установи, категорија 48 - Капитални расходи, ставка 481 - Градежни објекти во

износ од 39.060.000,00 денари и од заемот Сметка 786 Програма 3 - казнено поправни установи, капитална потпрограма 3Б - реформи на казнено - поправните установи, категорија 48 - Капитални расходи, ставка 481 - Градежни објекти во износ од 148.800.000,00 денари.

VI

За извршувањето на оваа програма се изготвува извештај во рокот предвиден за составување на годишна сметка на Управата за извршување на санкциите.

VII

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 44-12863/1-20   Претседател на Владата
12 јануари 2021 година   на Република Северна Македонија,
Скопје   **Зоран Заев, с.р.**

150.

Врз основа на член 7 став 1 од Законот за управната инспекција („Службен весник на Република Македонија“ бр.69/2004, 22/2007, 115/2007, 51/2011, 164/2013, 41/2014, 33/2015, 156/2015, 193/2015, 53/2016 и 11/2018), Владата на Република Северна Македонија на седницата одржана на 12 јануари 2021 година, донесе

РЕШЕНИЕ

ЗА ИМЕНУВАЊЕ В.Д. ДИРЕКТОР НА ДРЖАВНИОТ УПРАВЕН ИНСПЕКТОРАТ

1. Кети Василеска се именува за вршител на должноста директор на Државниот управен инспекторат, орган во состав на Министерството за информатичко општество и администрација, досегашен вршител на должноста директор на Инспекторатот.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 14 – 441/1   Претседател на Владата
12 јануари 2021 година   на Република Северна Македонија,
Скопје   **Зоран Заев, с.р.**

151.

Врз основа на член 6 став 1 од Законот за Царинската управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 46/2004, 81/2005, 107/2007, 103/2008, 64/2009, 105/2009, 48/2010, 53/2011, 113/2012, 43/2014, 167/2014, 33/2015, 61/2015, 129/2015, 23/2016, 120/2018 и 248/2018), Владата на Република Северна Македонија на седницата одржана на 12 јануари 2021 година, донесе

РЕШЕНИЕ

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ ОД ДОЛЖНОСТА ДИРЕКТОР НА ЦАРИНСКАТА УПРАВА

1. Од должноста директор на Царинската управа, орган во состав на Министерството за финансии, се разрешува Ѓоко Танасоски.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 14 – 443/1   Претседател на Владата
12 јануари 2021 година   на Република Северна Македонија,
Скопје   **Зоран Заев, с.р.**

152.

Врз основа на член 6 став 1 од Законот за Царинската управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 46/2004, 81/2005, 107/2007, 103/2008, 64/2009, 105/2009, 48/2010, 53/2011, 113/2012, 43/2014, 167/2014, 33/2015, 61/2015, 129/2015, 23/2016, 120/2018 и 248/2018), Владата на Република Северна Македонија на седницата одржана на 12 јануари 2021 година, донесе

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

на Република Северна Македонија

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, ц.о. – Скопје
бул. „Партизански одреди“ бр. 29, Поштенски фах 51.

в. д. директор и одговорен уредник – м-р Татијана Лалчевска
телефон: +389-2-55 12 400
телефакс: +389-2-55 12 401

Претплатата за 2021 година изнесува 12.200,00 денари.

„Службен весник на Република Северна Македонија“ излегува по потреба.

Рок за рекламации: 15 дена.

Жиро-сметка: 300000000188798.

Депонент на Комерцијална банка, АД – Скопје.

Печат: Печатница НАПРЕДОК ДООЕЛ Тетово.

Цената на овој број е 120 денари.

ISSN 0354-1622